

Κυπριακή Νεολαία

Φιλοδοξίες, Τρόποι Ζωής και Ενδυνάμωση

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ 2009

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Copyright © 2009.

United Nations Development Programme (Πρόγραμμα Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών).

Εκδόθηκε στην Κύπρο.

Με την επιφύλαξη κάθε δικαιώματος. Κανένα μέρος αυτής της δημοσίευσης δεν μπορεί να αναπαραχθεί, να αποθηκευτεί σε ένα σύστημα ανάκτησης ή να διαβιβαστεί με οποιαδήποτε μορφή ή με οποιαδήποτε μέσο, ηλεκτρονικά, μηχανικά, δια φωτοτυπίας, καταγραφής ή άλλωσπώς, χωρίς προγενέστερη αδειοδότηση από την UNDP Action for Cooperation and Trust.

Η ανάλυση και οι πολιτικές συστάσεις αυτής της έκθεσης δεν απεικονίζουν απαραίτητα τις απόψεις του Προγράμματος Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, του Εκτελεστικού του Συμβουλίου ή των κρατών μελών του. Η έκθεση είναι εργασία μιας Ανεξάρτητης Συντακτικής Ομάδας που υποστηρίζεται από το Ειρηνευτικό Πρόγραμμα του UNDP στην Κύπρο, της Δράσης για Συνεργασία και Εμπιστοσύνη.

Κυπριακή Νεολαία

Φιλοδοξίες, Τρόποι Ζωής και Ενδυνάμωση

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ 2009

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Ευχαριστίες

Αυτή η έκθεση δεν θα μπορούσε να προετοιμαστεί χωρίς τη γενναιοδωρη συμβολή πολλών ατόμων και οργανώσεων.

Συντονιστές Προγράμματος και Κύριοι Συγγραφείς

Νίκος Περισιάνης – Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Μουχαρρέμ Φαϊζ – Κυπριακό Κοινωνικό και Οικονομικό Ερευνητικό Κέντρο (KADEM).

Ομάδα Πυρήνας

Ελίζα Μπόσιο, Ισμέτ Καμπάκαμπα, Χριστόφορος Χριστοφόρου, Φατμά Ερμιπέκ, Κατερίνα Κοκκίνου, Στέλιος Στυλιανού, Βουρκού Σοερντέμ, Ελίζ Τεβφίκ, Άνθη Βιολάρη.

Συντελεστές

Ένωση για τον Ιστορικό Διάλογο και την Έρευνα, Μινέ Ατλί – Κοινοτικό Κέντρο KAYAD, Κώστας Κωνσταντή – Intercollege/Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Αντρέι Ιβάνοφ – UNDP Μπραντισλάβα, Δίκτυο Μαθησιακών Δυσκολιών Κύπρου, Μιχάλης Κουτσούλης – Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Αλέξης Λύρας – Ολυμπιακό Κίνημα Dones, Σιόμπχαν Μάκεβοι-Λέβι – Butler University, Χατζη-Μάικ – Olive Tree Music, Κωνσταντίνος Φελλάς – Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Χάρης Ψάλτης – Πανεπιστήμιο Κύπρου, Χρυσταλλένη Σωκράτους – Οργάνωση Νεολαίας Σώμα Ακρίτων, Χαράλαμπος Βρασίδης – CARDET (Κέντρο για την Προώθηση της Έρευνας και της Ανάπτυξης στην Εκπαιδευτική Τεχνολογία), Αλί Γιαμάν – Ένωση Μεσολάβησης.

Κριτικοί

Κίμπερλυ Φουκάρης – USAID, Νίκος Καρτακούλλης – Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Ερόλ Καϊμάκ – Ανεξάρτητος Ερευνητής, Αλέξανδρος Λόρδος – Ανεξάρτητος Ερευνητής, Αλέξης Λύρας – Ολυμπιακό Κίνημα Dones, Σπύρος Σπύρου – Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Συμβουλευτική Επιτροπή Νεολαίας

Μπαχάρ Ακτούνα, Αλεξία Αλεξάνδρου, Εβρίμ Μπενζεσελ, Τζόνναθαν Μπογιατζιάν, Γκιουρκέμ Τσελεμπιογλου, Ιλκί Νταγλί, Τουργκούτ Ντενιζγκιλ, Κατερίνα Ηλία, Τσαγίλ Ενερ, Μπουγρά Γκαζιογλου, Αριστοτέλης Γλυκής, Νικόλας Χατζιαναστάση, Μερτκαν Χαμίτ, Τσεμρέ Ιπτιλιέρ, Ιωάννα Καμμά, Ρογιάμ Καράκα, Μελίσα Μαυρής, Σωκράτης Παναγής, Ανδρέας Πρωτόπαπας, Μιχαέλλα Σάββα, Μπουκέτ Σενζανάι, Μαρία Τσιάρτα, Νίκος Τσολιάς και Ντανιέλ Ουζτάς Τουμ.

Προσωπικό UNDP-ACT

Τζάκο Σιλιέρ, Κρίστοφερ Λουϊζ, Πέμπε Μέντες, Σταυρούλλα Γεωργιάδου, Νιγκούν Αρίφ, Ελένη Σοφοκλέους.

Μετάφραση

Μεχμέτ Μπακί, Νικόλας Δευτεράς, Ευλέμ Κανόλ, Κατερίνα Κόκκινου, Έλλη Νικολάου.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλονται επίσης σε όλους τους νέους Κυπρίους, από όλο το νησί, οι οποίοι συμμετείχαν στην έρευνα για τις φιλοδοξίες των νέων και στις συνεντεύξεις βάθους.

Οι συντάκτες επιθυμούν επίσης να ευχαριστήσουν τους Συμβούλους RAI, και ειδικά την Άννα Τόμας, καθώς επίσης και τους νέους που συμμετείχαν στις πρόσθετες ομαδικές συζητήσεις.

Εξώφυλλο και Εκτύπωση

IMH

Δίνοντας Φωνή στους Κύπριους Νέους

Ένα από τα κύρια επιτεύγματα του προγράμματος στα πλαίσια του οποίου συντάχθηκε αυτή η έκθεση, ήταν η δημιουργία της πρώτης Χάρτας των Κυπρίων Νέων. Αυτή η Χάρτα έχει παραχθεί από Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους, οι οποίοι μαζί έχουν σχεδιάσει ένα όραμα μιας μελλοντικής Κύπρου. Πιο κάτω είναι μερικά από τα σημαντικότερα άρθρα της Χάρτας.

Εμείς, οι νέοι από την Τουρκοκυπριακή και την Ελληνοκυπριακή κοινότητα, έχουμε εξετάσει από κοινού τις ζωές, τα προβλήματα και τις ανησυχίες μας, και έχουμε καταλήξει σε συμφωνία σχετικά με διάφορες προτάσεις, που επιθυμούμε να προτείνουμε στους συμπατριώτες μας, αφού τις θεωρούμε ζωτικής σημασίας για μια πλήρη και παραγωγική ζωή στο νησί και για την εξασφάλιση του κοινού μέλλοντός μας.

Εμείς, η νεολαία της Κύπρου:

Μόρφωση

- Αναμένουμε το εκπαιδευτικό μας σύστημα να αντανακλά τις κοινωνικές αλλαγές και να αναλάβει ηγετικό ρόλο στην καλλιέργεια των αξιών της αποδοχής του διαφορετικού, της ανεκτικότητας, της πολιτισμικής ποικιλομορφίας και συνύπαρξης, και της επίλυσης των προβλημάτων με τη χρήση ειρηνικών μέσων.

Ανεξαρτησία και Ελευθερία του Λόγου Έκφρασης

- Πιστεύουμε ότι κάθε μέλος της κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων και των νέων, θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα ελεύθερης έκφρασης της άποψής του, χωρίς το φόβο μεροληπτικής συμπεριφοράς ή φυσικής βίας.

Κοινωνικο-πολιτική Συμμετοχή

- Νοιώθουμε ότι θα πρέπει να θεωρούμαστε και να γινόμαστε αποδεκτοί ως πολίτες με ουσιαστική συνεισφορά στη δημόσια σφαίρα και στην κοινωνία των πολιτών στην Κύπρο. Για αυτό το λόγο επικροτούμε πλήρως τους μηχανισμούς οι οποίοι θα μας επιτρέπουν να παίρνουμε μέρος σε πολιτικές αποφάσεις σ' όλα τα επίπεδα.

Ειρήνη και Συμφιλίωση

- Προσδοκούμε να αδράξουμε την ευκαιρία και την απαιτούμενη υποστήριξη και ενθάρρυνση ούτως ώστε να γίνουμε η κινητήρια δύναμη για το χτίσιμο γέφυρων ανάμεσα στα μέλη των δύο κοινοτήτων.
- Υποστηρίζουμε την προώθηση μιας ισχυρής, κοινής, «γεφυρωτικής» Κυπριακής πολιτικής και υπερεθνικής ταυτότητας, στην οποία να αναγνωρίζεται ότι ο όρος «Κύπριος» αναφέρεται τόσο στους Ελληνοκύπριους όσο και στους Τουρκοκύπριους.
- Υποστηρίζουμε τη δημιουργία μιας συμπεριληπτικής κυπριακής κοινωνίας και μιας νεολαίας η οποία να είναι «ενωμένη στην ποικιλομορφία» να αποδέχεται, να σέβεται τους άλλους πολιτισμούς και να είναι ανοικτή στην αλλαγή.

Ο πλήρης Χάρτης συμπεριλαμβάνεται στο τέλος αυτού του βιβλιαρίου.

Κυπριακή Νεολαία: Φιλοδοξίες, Τρόποι Ζωής και Ενδυνάμωση

Η πρώτη Έκθεση για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη στην Κύπρο εστιάζει στους τρόπους ζωής και στις φιλοδοξίες των νέων του νησιού. Η Έκθεση είναι μοναδική καθώς είναι η πρώτη φορά που χαρτογραφούνται από κοινού πτυχές της ζωής της νεολαίας τόσο στην ελληνοκυπριακή όσο και στην τουρκοκυπριακή κοινότητα. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό δεδομένου του μακρόχρονου διαχωρισμού των δύο κοινοτήτων που είχε ως αποτέλεσμα οι Κύπριοι νέοι να μεγαλώνουν μακριά ο ένας από τον άλλο.

Η παρούσα Έκθεση είναι μέρος του έργου **Διάλογος Ανάμεσα στους Κύπριους Νέους**, που στήριξε το **Πρόγραμμα Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών – Δράση για Συνεργασία και Εμπιστοσύνη (UNDP-ACT)**, μεταξύ των ετών 2007 και 2009. Βασίζεται κατά κύριο λόγο στα αποτελέσματα μιας ενδελεχούς έρευνας που διεξήχθη σε ολόκληρο το νησί, της **Έρευνας για τις Φιλοδοξίες των Νέων (ΕΦΝ₁)**, στην οποία συμμετείχαν περισσότεροι από 1600 νέοι, από το Νοέμβριο του 2007 έως και το Μάρτιο του 2008, και μιας σειράς από 60 εις βάθος συνεντεύξεις από νεαρούς Κυπρίους προερχόμενους και από τις δύο κοινότητες. Λόγω των σημαντικών εξελίξεων που έλαβαν χώρα λίγο μετά τη διεξαγωγή της αρχικής έρευνας, δηλαδή λόγω της εκλογής νέας κυβέρνησης στην Κυπριακή Δημοκρατία και της ανανεωμένης προσπάθειας εύρεσης λύσης στο μακρόχρονο πολιτικό πρόβλημα στο νησί, διενεργήθηκε μια δεύτερη έρευνα εν συνεχεία της πρώτης (**ΕΦΝ₂**) τον Ιούλιο του 2008.

Ένα καινοτόμο χαρακτηριστικό της έρευνας ήταν η χρήση δύο σύγχρονων ερευνητικών τεχνικών: της Συμμετοχικής Έρευνας Δράσης και της Ερμηνευτικής Αναπαράγωγής. Η πρώτη τεχνική έχει αναδειχθεί ως μια σημαντική μεθοδολογία παρέμβασης, ανάπτυξης και αλλαγής εντός κοινοτήτων και ομάδων, ενώ η τελευταία εστιάζει στην **έρευνα με** τους νέους σε αντίθεση με την **έρευνα για** τους νέους. Για την επιτυχή εφαρμογή των προαναφερθεισών τεχνικών και για την ενεργή εμπλοκή της ελληνοκυπριακής και της τουρκοκυπριακής νεολαίας σε όλες τις πτυχές του έργου, ιδρύθηκε το **Συμβουλευτικό Συμβούλιο Νέων (ΣΣΝ)** που απαρτιζόταν από 12 Ελληνοκύπριους και 12 Τουρκοκύπριους². Με τον υποστηρικτικό ρόλο που ανέλαβε, το Συμβουλευτικό Συμβούλιο Νέων παρείχε στήριξη στην ερευνητική ομάδα κατά την ανάπτυξη της αρχικής έρευνας και αργότερα, κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων της.

Η παρούσα Περίληψη της Έκθεσης του 2009 για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη στην Κύπρο παρουσιάζει επιλεγμένα πορίσματα της έρευνας και συμπεριλαμβάνει τη **Χάρτα των Κύπριων Νέων** που δημιουργήθηκε με τη συμβολή του ΣΣΝ. Ευελπιστούμε ότι αυτή η Χάρτα θα χρησιμεύσει ως εργαλείο περαιτέρω ενθάρρυνσης και ενίσχυσης του ρόλου που διαδραματίζουν οι Κύπριοι όσον αφορά την ειρηνευτική διαδικασία και το μέλλον της πατρίδας τους.

**«Ποτέ μην
αμφιβάλλεις
ότι μια μικρή
ομάδα
σκεπτόμενων
και αφοσιωμένων
πολιτών μπορεί
να αλλάξει
τον κόσμο.»**
Margaret Mead

Η Ανθρώπινη Ανάπτυξη στην Κύπρο περιπλέκεται λόγω του μακροχρόνιου πολιτικού προβλήματος που αντιμετωπίζει το νησί

Η προσέγγιση της ανθρώπινης ανάπτυξης στοχεύει στην υπέρβαση των δεικτών εθνικού εισοδήματος και οικονομικής ανάπτυξης ως μονάδων μέτρησης ανάπτυξης. Τοποθετεί τα άτομα στην καρδιά της αναπτυξιακής διαδικασίας και στοχεύει στη διεύρυνση των επιλογών των ατόμων δημιουργώντας ένα περιβάλλον στο οποίο οι ικανότητες των ανθρώπων επεκτείνονται κατά τρόπο ώστε να

μπορούν να αναπτύξουν τις πλήρεις δυνατότητές τους για να διαγάγουν μια παραγωγική και ολοκληρωμένη ζωή, σύμφωνα με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά τους. Ο Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης (ΔΑΑ) για την Κύπρο³ ανέρχεται στο 0,912, κατατάσσοντας την Κυπριακή Δημοκρατία στην 30ή θέση ανάμεσα σε 179 χώρες.⁴

Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης και Λοιποί Δείκτες Ανάπτυξης για την Κύπρο - 2008

Προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση (έτη)	Ποσοστό αλφαριθμητικού ενηλίκων (% στις ηλικίες 15 και άνω)	Μεικτή αναλογία εγγραφών στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση (%)	Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (με βάση την ΙΑΔ σε δολάρια ΗΠΑ)	Συνολική τιμή ΔΑΑ
79.0	97.6	77.6	25,837	0.912
23η από τις 179 χώρες	30η από τις 147 χώρες	72η από τις 179 χώρες	30η από τις 178 χώρες	30η από τις 179 χώρες

Στην Κύπρο, ως αποτέλεσμα της πολιτικής κατάστασης, και οι δύο κοινότητες υπέστησαν ποικίλες απώλειες οι οποίες στην καλύτερη περίπτωση παρακώλυσαν και στη χειρότερη υπονόμισαν την πορεία των κοινοτήτων προς την ανθρώπινη ανάπτυξη. Η συντριπτική πλειοψηφία των Ελληνοκύπριων και των Τουρκοκύπριων νέων μεγάλωσε ξεχωριστά η μία από την άλλη, στερούμενη του δικαϊματός της να μαθαίνει για τη ζωή και τις φιλοδοξίες της άλλης. Δεδομένων των ανωτέρω, οι Κύπριοι νέοι διακυβεύουν τα

περισσότερα, καθώς ενδεχόμενη λύση του κυπριακού προβλήματος θα έχει άμεση επίπτωση στις ζωές τους και στις ζωές των μελλοντικών γενιών. Οι Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι νέοι με την ιδιότητά τους ως φορέων αλλαγής και ειρηνεύσης, πρέπει να ενισχυθούν προκειμένου να είναι σε θέση να διαδραματίσουν ένα σημαντικό, απαραίτητο και πολύτιμο ρόλο στην ανάπτυξη της χώρας και στη συνεχιζόμενη ειρηνευτική διαδικασία.

Η ανάπτυξη της νεολαίας μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο για την οικοδόμηση δεξιοτήτων ανάμεσα στους νέους, που θα συμβάλει στην ενδυνάμωση της νεολαίας και στην ανάπτυξη μεγαλύτερης αίσθησης προσωπικής και κοινωνικής ευθύνης

Στην περίπτωση της παρούσας Έκθεσης, η ανθρώπινη ανάπτυξη εστιάζει ιδιαίτερα στην ανάπτυξη της κυπριακής νεολαίας. Η ανάπτυξη της νεολαίας, με απλά λόγια, είναι η αυξανόμενη ικανότητα ενός νεαρού ατόμου να κατανοεί και να ενεργεί στο κοινωνικό περιβάλλον. Το τελικό αποτέλεσμα της ανάπτυξης της νεολαίας είναι να δοθεί η δυνατότητα σε όλα τα νεαρά άτομα να ευημερήσουν στις κοινότητες και στις χώρες όπου ζουν. Ένας από τους τρόπους ανάπτυξης της νεολαίας είναι η συμμετοχή των νέων. Μέσω της κοινωνικοπολιτικής συμμετοχής οι νέοι άνθρωποι μαθαίνουν και ωριμάζουν χάρη σε εμπειρίες και δραστηριότητες που τους επιτρέπουν να οικοδομήσουν ή να βελτιώσουν ορισμένες δεξιότητες ή ικανότητες. Αποκτώντας αυτές τις ικανότητες, οι νέοι ενισχύονται σε όλους τους σημαντικούς τομείς της ζωής τους, όπως η εκπαίδευση, η απασχόληση και η κοινωνικοπολιτική συμμετοχή. Η ενδυνάμωση δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς ευθύνη και οι νέοι πρέπει να μάθουν να διαθέτουν μια αίσθηση ατομικής και κοινωνικής ευθύνης προς την κοινότητά τους, προς το περιβάλλον και προς την κοινωνικοπολιτική ανάπτυξη της κοινωνίας τους. Το αίσθημα ευθύνης και ενίσχυσης δύναται να επιτρέψει στους Κύπριους νέους να αρχίσουν να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που επηρεάζουν τις ζωές τους. Επιπρόσθετα, θα είναι σε θέση να αναλάβουν δράση σε ζητήματα που θεωρούν σημαντικά.

Η ενδυνάμωση της νεολαίας μπορεί να περιγραφεί ως μια «εταιρική διαδικασία συναλλαγής μεταξύ ενηλίκων και νεολαίας» που συνίσταται σε δύο υποδιαδικασίες⁵. Η πρώτη, η υποδιαδικασία των ενηλίκων, περιλαμβάνει τη δημιουργία

περιβάλλοντος ενδυνάμωσης για τους νεαρούς ανθρώπους με την καλλιέργεια μιας κοινωνικής ατμόσφαιρας ευμενούς υποδοχής που καθιστά δυνατή την ενδυνάμωση των νέων και η δεύτερη, η υποδιαδικασία της νεολαίας, βασίζεται στην ενδυνάμωση των νέων μέσω της τόνωσης της συμμετοχής τους, της συνειδητοποίησης των δυνατοτήτων τους και της απόφασής τους να προβούν σε εποικοδομητικές αλλαγές. Ομοίως, η διαδικασία ενδυνάμωσης της νεολαίας βασίζεται στη βελτίωση της ικανότητας της νεολαίας, η οποία καλλιεργείται μέσω «συναλλαγών ευμενούς υποδοχής και απόκτησης δυνατοτήτων που παρέχουν στη νεολαία επαναλαμβανόμενες ευκαιρίες να ανταποκριθεί στις προκλήσεις και να τις υπερβεί»⁶.

Στην Κύπρο, αυτές οι διαδικασίες περιπλέκονται λόγω της διαιρέσης του νησιού και των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων που αυτή επιφέρει. Παρά την πραγματικότητα αυτή, η ενδυνάμωση της νεολαίας στην Κύπρο πρέπει να είναι μια κοινή υπόθεση μεταξύ ενηλίκων και νέων, σε μια προσέγγιση που να δίνει έμφαση στη συνεργασία. Σύμφωνα με αυτήν την προσέγγιση, η νεολαία θεωρείται ως «συνεργάτης στην κοινωνία» αντί ως απλό θύμα ή πρόβλημα⁷. Αν και αποτελεί ευθύνη των γονιών, των εκπαιδευτών, της κοινωνίας των πολιτών, των μέσων μαζικής ενημέρωσης και των ηγετών και των δύο κοινοτήτων να ενισχύσουν την κυπριακή νεολαία, και οι ίδιοι οι Κύπριοι νέοι πρέπει να αναλάβουν ενεργό δράση για την αναζήτηση και την πλήρη αξιοποίηση των διαθέσιμων ευκαιριών για ενδυνάμωση. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι Ελληνοκύπριοι και οι Τουρκοκύπριοι νέοι μπορούν να κάνουν προοδευτικά βήματα προς την αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων τους.

Η νεολαία της Κύπρου χρειάζεται να χαράξει την πορεία από την παιδική ηλικία στην ενηλικίωση ενάντια σε μια κληρονομιά βαθιού διαχωρισμού και αβέβαιου μέλλοντος

Οι κοινωνικοί επιστήμονες εν γένει συμφωνούν ότι η «νεολαία» δεν υπάρχει ως καθολική έννοια. Ως ειδική κατηγορία, που υποδηλώνει το διάστημα μεταξύ της παιδικής ηλικίας και της ενηλικίωσης, η «νεολαία» είναι μια σύγχρονη έννοια που σχετίζεται με τη βιομηχανική επανάσταση και την άνοδο της σύγχρονης κοινωνίας. Ο τρόπος που κατασκευάζεται ο όρος «νεολαία» ποικίλλει ανάλογα με την ιστορία, το χρόνο, το χώρο και τη χώρα. Η Κύπρος υπέστη ραγδαίες αλλαγές τις τελευταίες δεκαετίες – μετά την Ανεξαρτησία της το 1960 και ειδικότερα μετά το 1974 και τα επακόλουθά του: τη μετάβαση από την αγροτική οικονομία σε μια οικονομία υπηρεσιών και τη δραματική αύξηση στη μαζική εκπαίδευση, καθώς και σε άλλους δείκτες εκσυγχρονισμού, όπως την αστικοποίηση, την επέκταση των μέσων μαζικής ενημέρωσης, την αναπτυσσόμενη καταναλωτική κοινωνία και την είσοδο των γυναικών στην αγορά εργασίας. Αυτό οδήγησε σε σημαντική επιμήκυνση της περιόδου κατά την οποία οι νέοι άνθρωποι θεωρούνται ότι ανήκουν στη «νεολαία», σε σύγκριση με την περίοδο αυτή στην παλαιότερη, παραδοσιακή κυπριακή κοινωνία. Η κυπριακή νεολαία αντιμετωπίζει τις τυπικές σύγχρονες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν και οι νέοι στις δυτικές κοινωνίες. Η δυσκολία αυτών των προκλήσεων διπλασιάζεται για τους Κύπριους νέους καθώς πρέπει να ορθοποδήσουν σε μια κοινωνία που βρίσκεται σε μια διαδικασία ταχείας μεταμόρφωσης από μια πολύ παραδοσιακή σε μια σύγχρονη κοινωνία.

Οι Κύπριοι νέοι του σήμερα ζουν σε μια βαθιά διαιρεμένη χώρα, που διχοτομήθηκε εδαφικά πριν ακόμη γεννηθούν. Η σύγχρονη ιστορία της Κύπρου άφησε ανεξίτηλα σημάδια στον τρόπο με τον οποίο οι Κύπριοι νέοι βλέπουν το μέλλον. Η ιστορία αυτή σηματοδοτείται από την άρση του αποικιακού καθεστώτος και την ανεξαρτησία από τους Βρετανούς (που ανακηρύχθηκε το 1960), από διακοινωνικές συγκρούσεις⁸ (στα μέσα της δεκαετίας του '60), από το ελληνοκυπριακό πραξικόπημα που έγινε με την υποστήριξη της στρατιωτικής χούντας της Αθήνας και την επακόλουθη στρατιωτική (αντι)δράση⁹ της Τουρκίας (Ιούλιος 1974), που οδήγησε στη βία, στην απόλυτη ζώνη και στην ντε φάκτο διαίρεση του νησιού.

Η διαίρεση καθιστά δύσκολη την παρουσίαση μιας σαφούς εικόνας των δημογραφικών στοιχείων που σχετίζονται με τη νεολαία στην Κύπρο. Ωστόσο, εκτιμάται ότι ο αριθμός των Κύπριων νέων μεταξύ 15 και 24 ετών κυμαίνεται μεταξύ 134.900 και 147.900, περιλαμβάνει 121.200 Ελληνοκύπριους νέους και 13.700 έως 26.700 Τουρκοκύπριους νέους¹⁰, και συνιστά το 15,5% του συνολικού πληθυσμού¹¹. Επιπρόσθετα, η Κύπρος έχει έναν από τους νεαρότερους πληθυσμούς ανάμεσα στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συνοπτικά στοιχεία για την Κύπρο	
Συνολική έκταση, km ²	9,251
Πρωτεύουσα	Λευκωσία (στα Ελληνικά), Lefkosa (στα Τουρκικά)
Πληθυσμός (2006):	867,600
Ανεξαρτησία	1960
Προσχώρηση στην ΕΕ	1η Μαΐου 2004
Επίσημες γλώσσες	Ελληνική και τουρκική. Ευρέως ομιλούμενη είναι και η αγγλική γλώσσα
Θρήσκευμα	Χριστιανοί ορθόδοξοι (Ελληνοκύπριοι), Μουσουλμάνοι (Τουρκοκύπριοι)
Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης	0,912 (30η στον κόσμο) (2008)
Νόμισμα	Ευρώ (από την 1η Ιανουαρίου 2008)

Έχουν γίνει αρκετές ανεπιτυχείς απόπειρες επίλυσης του κυπριακού προβλήματος. Παρά το γεγονός αυτό, κατά τη δεκαετία του 1990 αναπτύχθηκε ουσιαστική διακοινοτική επαφή, υποκινησμένη από πρωτοβουλίες και δραστηριότητες του δικοινοτικού κινήματος και των πολιτικών δυνάμεων που τάσσονται υπέρ της επαναρροσέγγισης. Το 2003 άνοιξαν σημεία διέλευσης κατά μήκος της Πράσινης Γραμμής που έδωσαν τη δυνατότητα στους εκτοπισμένους να επισκεφτούν τα σπίτια και τα χωριά τους, ενώ παράλληλα έδωσαν την, έστω και περιορισμένη, δυνατότητα επαφών στις επί μακρόν διαχωρισμένες κοινότητες. Λίγο αργότερα, την 1η Μαΐου 2004, η Κύπρος προσχώρησε στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Κατά την περίοδο πριν την προσχώρηση, ο ΟΗΕ αύξησε τις προσπάθειες διαμεσολάβησης σε μια απόπειρα στήριξης των δύο κοινοτήτων στην εξεύρεση λύσης, που θα επέτρεπε στο νησί να προσχωρήσει ενωμένο στην ΕΕ. Οι προσπάθειες του ΟΗΕ οδήγησαν στη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου Σχεδίου για τη διευθέτηση του κυπριακού προβλήματος (το οποίο έγινε γνωστό ως το Σχέδιο Ανάν). Το Σχέδιο τέθηκε σε παράλληλα δημοψηφίσματα στις 24 Απριλίου 2004, τα οποία οδήγησαν στο 65% των Τουρκοκυπρίων να

υπερψηφίσουν το σχέδιο και στο 76% των Ελληνοκυπρίων να το καταψηφίσουν. Ως αποτέλεσμα, η Κύπρος προσχώρησε στην ΕΕ λίγες μέρες αργότερα, ακόμη διαιρεμένη, με το κοινοτικό κεκτημένο να ισχύει κατά συνέπεια, μόνο στο νότιο μέρος του νησιού. Τα χρόνια που ακολούθησαν τα δημοψηφίσματα σηματοδεύθηκαν από σχετική στασιμότητα στις εξελίξεις αναφορικά με το κυπριακό πρόβλημα. Οι εκλογές που διενεργήθηκαν μετά την προσχώρηση και στις δύο πλευρές έφεραν στην εξουσία νέους ηγέτες και στις δύο κοινότητες, και πυροδότησαν ανανεωμένο ενδιαφέρον και δραστηριότητες προς την εξεύρεση οριστικής διευθέτησης στο κυπριακό πρόβλημα.

Η Έκθεση για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη συνδέει τα κοινωνικοοικονομικά και πολιτικά χαρακτηριστικά της ζωής των νέων μέσα από το πρίσμα της ενδυνάμωσης και της ευθύνης της νεολαίας, αναλύοντας τον τρόπο με τον οποίο αυτοί οι παράγοντες στην καθημερινότητα των νέων επηρεάζουν τις ικανότητές τους να συμβάλουν ουσιαστικά στη συμφιλίωση και στην οικοδόμηση της ειρήνης. Σε αυτό το πλαίσιο, διερευνά τις ζωές και τις φιλοδοξίες των Κύπριων νέων στην οικογένειά τους, στην εκπαίδευση ή εργασία, στις προσωπικές τους στάσεις και στην πολιτική.

Οι παραδόσεις μιας ισχυρής και ασφαλούς οικογενειακής ζωής πρέπει να εξισορροπηθούν με τη γονική καθοδήγηση προς στήριξη της ατομικότητας και της ενδυνάμωσης των νέων

Παραδοσιακά, η οικογένεια υπήρξε η πρωταρχική κοινωνική, οικονομική και ηθική μονάδα τόσο στην ελληνοκυπριακή όσο και στην τουρκοκυπριακή κοινότητα. Παρόλο που η κυπριακή κοινωνία πέρασε από δραματικές αλλαγές, η οικογένεια παραμένει ο κεντρικός θεσμός. Στην παραδοσιακή κυπριακή κοινωνία υπήρχε αυστηρός διαχωρισμός των κοινωνικών φύλων, εμφανής στον καταμερισμό εργασίας και στους ρόλους που είχαν οι άντρες και οι γυναίκες στην οικογένεια, στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία. Με την πάροδο του χρόνου, οι

κοινωνικοί ρόλοι που υιοθετούσαν οι Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι νέοι άρχισαν να αλλάζουν. Αυτό, σε μεγάλο βαθμό, αποτέλεσε συνέπεια εξελίξεων στους τομείς της εκπαίδευσης και της απασχόλησης. Οι νέοι άρχισαν να αποκτούν καλύτερη μόρφωση και μπορούσαν επομένως να διεκδικήσουν επικερδείς θέσεις απασχόλησης στα ταχέως αναπτυσσόμενα αστικά κέντρα, γεγονός που οδήγησε σε μεγαλύτερη ανεξαρτησία από τους γονείς τους.

Μέση Ηλικία Γάμου (Γυναίκες)				Μέση Ηλικία Γάμου (Άντρες)			
Ε/Κ	Ε/Κ	Τ/Κ	Τ/Κ	Ε/Κ	Ε/Κ	Τ/Κ	Τ/Κ
1975	2007	2000	2005	1975	2007	2000	2005
22.5	28.2	24.3	26.1	25.5	30.6	28.0	29.2

Ε/Κ = Ελληνοκύπριοι, Τ/Κ = Τουρκοκύπριοι

Σήμερα, οι Κύπριοι νέοι είναι πιο ελεύθεροι από ότι στο παρελθόν σε τομείς όπως είναι η επιλογή του συντρόφου τους, το αντικείμενο των σπουδών τους και το είδος απασχόλησής τους. Ωστόσο, η οικογενειακή μονάδα συνεχίζει να διαδραματίζει ισχυρό ρόλο στη σύγχρονη κυπριακή κοινωνία και πρωταγωνιστεί στις ζωές της νεολαίας της Κύπρου. Οι περισσότεροι Κύπριοι νέοι συνεχίζουν να εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τους γονείς τους με διάφορους τρόπους – όπως για την οικονομική στήριξη των σπουδών τους, για την εύρεση θέσεων εργασίας, για την παροχή κατοικίας όταν παντρευτούν ή για τη φροντίδα των παιδιών τους κατά τις ώρες εργασίας τους. Συνολικά, οι Κύπριοι νέοι οι οποίοι λαμβάνουν μεγάλη στήριξη από τις οικογένειές τους και ως αποτέλεσμα, μεγαλώνουν

σε ένα περιβάλλον που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ασφαλές και (υπέρ) προστατευτικό. Η άλλη όψη του νομίσματος ως προς αυτήν την «ασφάλεια» είναι το πολυάριθμα προβλήματα που ενδέχεται να προκύψουν από την εξάρτηση που συνεπάγονται συχνά οι σχέσεις με τους γονείς, και η οποία δύναται να επεκταθεί και σε άλλους τομείς της ζωής της κυπριακής νεολαίας, όπως η εκπαίδευση, ο τρόπος ζωής και η κοινωνικοπολιτική συμμετοχή. Έτσι, ενώ η συμπεριφορά των γονιών των Κύπριων νέων μπορεί να χαρακτηριστεί ως «αφοσίωση», αυτή η παρατεταμένη εξάρτηση – η οποία μπορεί να συνεχιστεί και κατά την ενηλικίωση – συχνά παρεμποδίζει την ανεξαρτησία και την ενδυνάμωση της κυπριακής νεολαίας.

Οι σχέσεις μεταξύ γονιών και παιδιών πρέπει να βασίζονται στον ειλικρινή διάλογο και στην εμπιστοσύνη. Οι Κύπριοι νέοι πρέπει να ενδυναμωθούν και να καταστούν λιγότερο εξαρτημένοι από τους γονείς τους.

Αναμφισβήτητα, η οικογενειακή μονάδα θα συνεχίσει να διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην κοινωνία και στις ζωές των Κύπριων νέων. Ωστόσο, καθώς οι Κύπριοι νέοι συνεχίζουν να πορεύονται εν μέσω της σταθερής και ταχείας μεταμόρφωσης που πραγματοποιείται στη χώρα τους, καθώς και στον κόσμο γύρω τους, καθίσταται απαραίτητο για αυτούς να σφρηπλατήσουν νέου είδους σχέσεις με τους γονείς τους. Οι σχέσεις μεταξύ γονιών και παιδιών πρέπει να βασίζονται στον ειλικρινή διάλογο και στην εμπιστοσύνη. Οι Κύπριοι νέοι πρέπει να ενδυναμωθούν και να καταστούν λιγότερο εξαρτημένοι από τους γονείς τους. Ταυτόχρονα, οι γονείς των Κύπριων νέων πρέπει να μάθουν να ασκούν λιγότερο έλεγχο και να λαμβάνουν τα

κατάλληλα μέτρα που θα κόψουν τα «χρυσά δεσμά» με τα οποία δεσμεύουν τα παιδιά τους με αυτούς. Αυτό συνεπάγεται τη στήριξη των επιλογών ζωής των παιδιών τους, της ανάπτυξης και της ανεξαρτησίας τους, όχι απαραίτητα με χρηματική στήριξη αλλά επίσης με ηθική και συναισθηματική στήριξη – ενθαρρύνοντάς τους να μη φοβούνται να είναι ελεύθεροι¹². Αυτό δεν αποτελεί επικείμενη κατά της στενής σχέσης μεταξύ των γονιών και των παιδιών. Αποτελεί μάλλον επικείμενη υπέρ του ότι οι στενές σχέσεις πρέπει να επιλέγονται ελεύθερα και να διατηρούνται εφόσον τα μέλη της οικογένειας τις θεωρούν ως επιθυμητές, υποστηρικτικές και παραγωγικές – και όχι ως αποτέλεσμα εξαναγκασμού ή υλικών κινήτρων.

➤ **Παρόλο που στα δεκαοκτώ μου θεωρούμαι ενήλικη, δεν είμαι ανεξάρτητη σε ορισμένα πράγματα. Χρειάζομαι ακόμη την οικονομική βοήθεια των γονιών μου και μου παρέχουν κάποια, ας το πούμε, προστασία, και έχω και ένα μέρος να μείνω.**
[Ελληνοκύπρια, 18 ετών, ελεύθερη, φοιτήτρια κολεγίου (Αισθητική), εργαζόμενη με μερική απασχόληση ως πωλήτρια, αστική Λευκωσία]

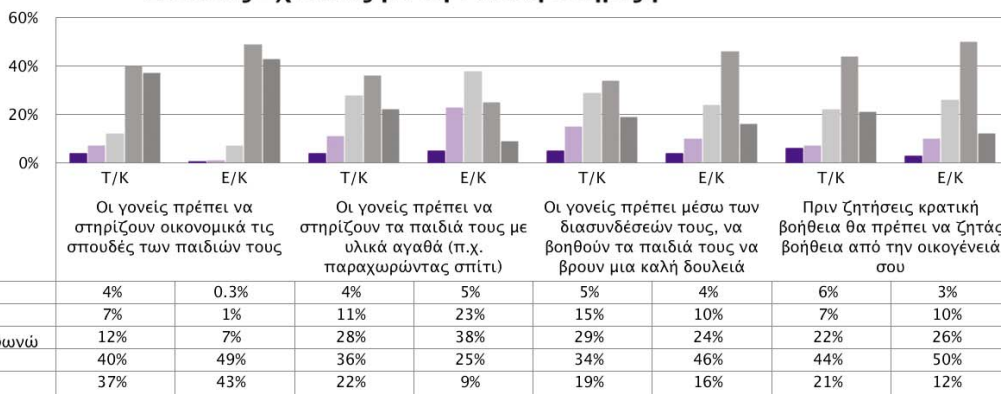
Όταν έρθει η κατάλληλη στιγμή, η οικογένεια μπορεί να βοηθήσει στην αγορά ενός σπιτιού για τα παιδιά της, αλλά νομίζω ότι το αυτοκίνητο είναι μια πολυτέλεια που τα παιδιά μπορούν να αγοράσουν στο μέλλον, όταν αρχίσουν να κερδίζουν τα δικά τους χρήματα.
[Τουρκοκύπρια, 20 ετών, φοιτήτρια πανεπιστημίου (Ψυχολογία), Μόρφου]

Η επένδυση σε ένα πολυπολιτισμικό και πολυπροοπτικό εκπαιδευτικό σύστημα θα στηρίξει τη συμφιλίωση και θα προωθήσει τις επιλογές ζωής των νέων

Η εκπαίδευση αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα των ατόμων, και οι νέοι σε ολόκληρο τον κόσμο, ανεξαρτήτως κοινωνικοοικονομικού υπόβαθρου πρέπει να έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε αυτήν. Η μη δυνατότητα ελεύθερης επιδίωξης της εκπαίδευσης μπορεί να επηρεάσει καταστροφικά πολλαπλές πτυχές της ζωής τους – συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής και πολιτικής συμμετοχής, καθώς και της οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας. Η παγκοσμιοποίηση καθιστά τον κόσμο της εργασίας όλο και πιο ανταγωνιστικό και ταχύρυθμο, ενώ οι νέες προϋποθέσεις της αγοράς εργασίας απαιτούν μορφωμένα και ειδικευμένα άτομα. Οι Κύπριοι νέοι δεν εξαιρούνται από τις εκπαιδευτικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η νεολαία σήμερα.

Γενικά, οι Κύπριοι νέοι σε ολόκληρο το νησί είναι εξαιρετικά μορφωμένοι. Μάλιστα, ένα από τα προβλήματα είναι ότι πολύ συχνά θεωρούνται ότι υπερπληρούν τα προσόντα που απαιτεί κάποια θέση και καταλήγουν σε εργασίες που δεν ανταποκρίνονται στα προσόντα, τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους. Οι Κύπριοι νέοι, όπως και οι γονείς τους, δίνουν μεγάλη σημασία στην εκπαίδευση. Σήμερα, οι νέοι δαπανούν περισσότερα χρόνια της ζωής τους επιδιώκοντας την ανώτερη εκπαίδευσή τους είτε στην Κύπρο είτε στο εξωτερικό, καθυστερώντας κατά συνέπεια την είσοδό τους στην αγορά εργασίας. Εφόσον πολλοί νέοι αναβάλλουν την απασχόλησή τους ή δυσκολεύονται να βρουν μια θέση εργασίας δεδομένων των μειωμένων ευκαιριών απασχόλησης για τους νέους, συνεχίζουν να παραμένουν είτε πλήρως, είτε εν μέρει, εξαρτημένοι οικονομικά από τους γονείς τους.

Στάσεις Σχετικές με τη Γονική στήριξη

Μεικτή αναλογία εγγραφών – Τριτοβάθμια εκπαίδευση

E/K (2006)	T/K (2005)
65%	74%

Κύπριοι νέοι στην τριτοβάθμια εκπαίδευση – στην Κύπρο και στο εξωτερικό			
2005/2006		2006/2007	
Ε/Κ (στην Κύπρο)	Ε/Κ (στο εξωτερικό)	Τ/Κ (στην Κύπρο)	Τ/Κ (στο εξωτερικό)
41.6%	58.4%	84.5%	15.5%

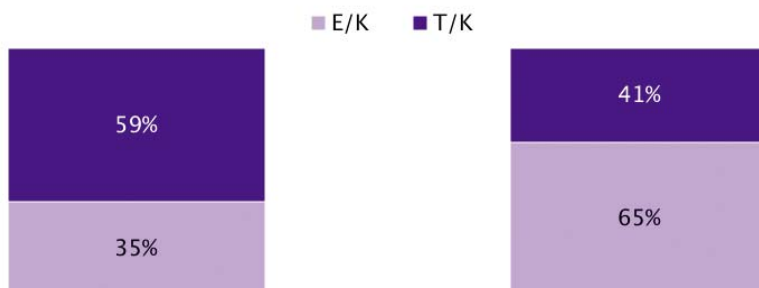

[Η εκπαίδευση] είναι ένα απαραίτητο εργαλείο προόδου στη ζωή [...] είναι σημαντικό για μια καλή σταδιοδρομία αλλά επίσης, η μόρφωση σε ολοκληρώνει ως άνθρωπο [...] Διευρύνεις τους οριζόντες σου, δεν είσαι στενόμυαλος, μαθαίνεις νέους τρόπους σκέψης, νέα πράγματα και, κάπου εκεί στην πορεία γίνεσαι πιο ανοιχτόμυαλος.
[Ελληνοκύπρια, 24 ετών, απόφοιτη πανεπιστημίου, χημικός, ελεύθερη, επαρχία Λεμεσού]

[Η εκπαίδευση] είναι πολύ σημαντική για την προετοιμασία ενός ατόμου για τις πραγματικές συνθήκες ζωής αλλά ταυτόχρονα του επιτρέπει να ανεξαρτητοποιηθεί οικονομικά.
[Τουρκοκύπριος, 22 ετών, δημόσιος υπάλληλος, πόλη Λευκωσίας]

Μεταξύ του α και του β ποιο θεωρείς πιο σημαντικό;

(α) Η μόρφωση είναι ένα σημαντικό μέσο για να βρεις μια καλή δουλειά

(β) Η μόρφωση είναι ένα μέσο βελτίωσης και ανάπτυξης του ατόμου

Ωστόσο, όπως αναγνωρίζουν οι πλείστοι παρατηρητές, η εκπαίδευση έχει διαδραματίσει διαχωριστικό ρόλο στην Κύπρο και έχει λειτουργήσει ως μέσο αποξένωσης της μίας κοινότητας από την άλλη, αντί να τις φέρει πιο κοντά. Οι εκπαιδευτές και τα εγχειρίδια διδασκαλίας εισάγονταν από την Ελλάδα, και την Τουρκία (τις λεγόμενες «μπότερες πατρίδες») και πολλοί Κύπριοι νέοι συνέχιζαν την πανεπιστημιακή τους εκπαίδευση σε αυτές. Στο σχολικό πρόγραμμα κάθε κοινότητας, η ιστορία της Κύπρου παρουσιάζονταν ως προέκταση της ιστορίας είτε της Ελλάδας, είτε της Τουρκίας. Αυτό κατέστη ιδιαίτερα εμφανές μετά τη διαίρεση του νησιού.

Το 2003, η νεοεκλεγείσα τουρκοκυπριακή ηγεσία προχώρησε σε εκπαιδευτική μεταρρύθμιση αλλάζοντας τα βιβλία της Ιστορίας. Τα νέα εγχειρίδια διδασκαλίας, που δημοσιεύθηκαν το 2004 και αναθεωρήθηκαν το 2005, σκόπημα παρουσίαζαν τους Τουρκοκύπριους ως διακριτούς και αυτόνομους

από την Τουρκία και ως ανοιχτούς στη συμφιλίωση με τους Ελληνοκύπριους¹³. Μέχρι στιγμής, δεν έχουν εφαρμοστεί παρόμοιες αλλαγές στην ελληνοκυπριακή κοινότητα παρόλο που η νέα κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας (2008) φαίνεται ότι προτίθεται να εφαρμόσει αλλαγές σε αυτόν τον τομέα, σημειώνοντας ότι υπάρχει «ελάχιστη ενημέρωση των νέων γενιών για την πρόσφατη ιστορία του νησιού». Οι Κύπριοι νέοι αναγνωρίζουν ότι μέσω της αναθεώρησης των βιβλίων της Ιστορίας τα εκπαιδευτικά συστήματα και των δύο κοινοτήτων μπορούν να αρχίσουν να εκπαιδεύουν τη νεολαία του νησιού στην πιθανότητα να ζήσουν σε μια ανοιχτή, ευρωπαϊκή χώρα όπου οι άνθρωποι είναι ανεκτικοί στις διαφορετικές εθνότητες και εθνικότητες και αλληλεπιδρούν μεταξύ τους στη βάση της διαφάνειας και της εμπιστοσύνης. Η πρόκληση είναι αυτό να επιτευχθεί χωρίς να απορριφθεί το παρελθόν και η μοναδική ταυτότητα κάθε κοινότητας.

Τα εκπαιδευτικά συστήματα σε κάθε κοινότητα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο εφαρμογής διαφοροποιημένων μεθόδων σπουδών που να είναι σε θέση να προετοιμάσουν τους Κύπριους νέους για τις σημαντικές αλλαγές και τις περίπλοκες προκλήσεις του σύγχρονου κόσμου.

Το Βρίσκω αστέιο όλο αυτό... Θέλω να πω, για φαντάσου! Από τη μία, επισκεπτόμαστε το νότο καθημερινά – ψωνίζουμε και μιλάμε με Ελληνοκύπριους φίλους ... Από την άλλη, εξακολουθούν να μας διδάσκουν ότι οι Ελληνοκύπριοι μας σκότωσαν και ως αποτέλεσμα, ορισμένοι άνθρωποι εξακολουθούν να πιστεύουν ότι πραγματική πρόθεση των Ελληνοκυπρίων είναι να μας σκοτώσουν! Δεν μου αρέσει το μάθημα της Ιστορίας – γι' αυτό πήρα και το χαμηλότερο βαθμό σε αυτό!
[Τουρκοκύπρια, 17 ετών, μαθήτρια λυκείου, Μόρφου]

Η ιστορία, σήμερα, δεν χρειάζεται να αλλάξει. Πρέπει απλά να επιλέξουμε τι θα συμπεριλάβουμε σε αυτήν, και αντί να επιλέγουμε να ενσωματώνουμε μόνο αυτά που μας συμφέρουν και κάνουν εμάς να φαινόμαστε καλοί και τους άλλους να φαίνονται κακοί, πρέπει να συμπεριλάβουμε σε αυτήν και τα καλά μας και τα καλά τους, όπως και τα κακά μας και τα κακά τους.
[Ελληνοκύπριος, 19 ετών, φοιτητής, ελεύθερος, επαρχία Λευκωσίας]

Γενικά, η παρουσία Τουρκοκυπρίων και Ελληνοκυπρίων νέων σε σχολεία και πανεπιστήμια θεωρείται ως θετικό μέτρο το οποίο μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο προσέγγισης των δύο κοινοτήτων.

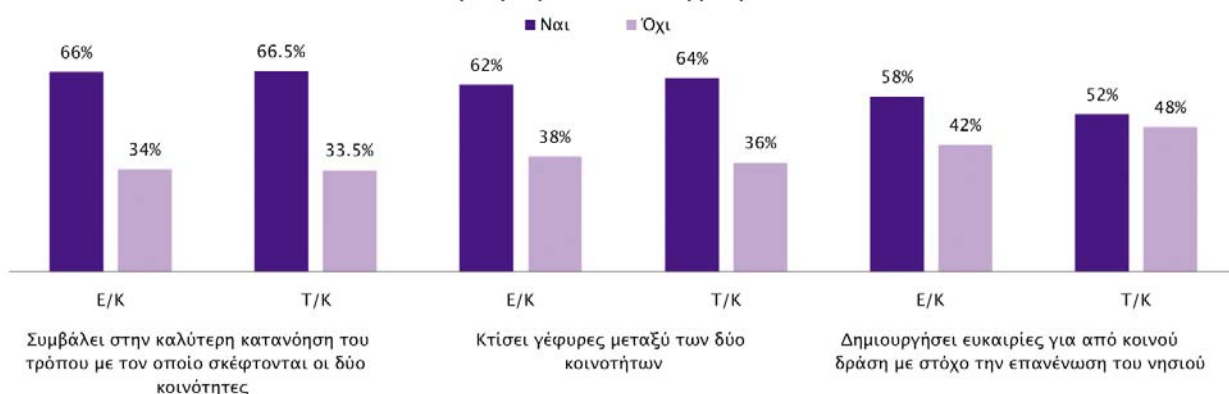
Παρά τις εν λόγω προσπάθειες, τα εκπαιδευτικά συστήματα και στις δύο κοινότητες συνεχίζουν να έχουν σε μεγάλο βαθμό εθνοκεντρικό χαρακτήρα. Στο πνεύμα της καλλιέργειας των δεξιοτήτων για το ανοιχτό, πολυπολιτισμικό περιβάλλον του 21ου αιώνα, το οποίο διαπλάθουν οι δυνάμεις της παγκοσμιοποίησης, τα εκπαιδευτικά συστήματα σε κάθε κοινότητα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο εφαρμογής διαφοροποιημένων μεθόδων εκπαίδευσης που να είναι σε θέση να προετοιμάσουν τους Κύπριους νέους για τις σημαντικές αλλαγές και τις περίπλοκες προκλήσεις του σύγχρονου κόσμου. Αυτό καθίσταται ακόμη πιο απαραίτητο δεδομένης της μεταβαλλόμενης σύνθεσης της κυπριακής κοινωνίας, η φύση της οποίας καθίσταται χρόνο με το χρόνο όλο και πιο πολυπολιτισμική. Υπάρχουν αυξανόμενοι αριθμοί Κύπριων νέων από μεικτούς γάμους, καθώς και παιδιά οικονομικών μεταναστών, που αντιπροσωπεύουν ένα μείγμα εθνικοτήτων, εθνοτήτων, θρησκειωμάτων και πολιτισμών. Το εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να αντανακλά αυτήν την αλλαγή στην κοινωνία και να αναλάβει ηγετικό ρόλο στην προώθηση των αξιών της ανεκτικότητας στο διαφορετικό, της ανοχής, της πολιτισμικής πολυμορφίας και της συνύπαρξης, και της επίλυσης των προβλημάτων με ειρηνικά μέσα.

Οι εκπαιδευτικοί φορείς πρέπει να επενδύσουν στην ανάπτυξη νέων σχολικών προγραμμάτων και

διδασκτικών/μαθησιακών μεθόδων. Είναι επιτακτική ανάγκη να προσαρμοστούν τα σχολεία στις σύγχρονες τάσεις της εκπαίδευσης, όπως είναι η εκμάθηση με τη βοήθεια υπολογιστή. Επιπρόσθετα στην υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών, το εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να συνεχίσει να επενδύει στον πιο σημαντικό της πόρο – δηλαδή τους εκπαιδευτικούς. Οι επαγγελματίες της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να ακολουθούν συνεχιζόμενη κατάρτιση για να είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις νέες ευκαιρίες και προκλήσεις που αντιμετωπίζει η εκπαίδευση σήμερα.

Το άνοιγμα σημείων διέλευσης κατά μήκος της Πράσινης Γραμμής προσέλκυσε μεγάλο αριθμό Τουρκοκύπριων μαθητών που εγγράφηκαν σε σχολεία και πανεπιστήμια στο νότο. Ενώ το 2003 σπούδασαν στην Κυπριακή Δημοκρατία μόνο μερικές δεκάδες Τουρκοκυπρίων, μέχρι το 2006 ο αριθμός αυτός ανήλθε στους 335 οι οποίοι φοιτούν σε σχολεία προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλους 73 να έχουν εγγράψει σε εκπαιδευτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Γενικά, η παρουσία Τουρκοκυπρίων και Ελληνοκυπρίων νέων σε σχολεία και πανεπιστήμια θεωρείται ως θετικό μέτρο το οποίο μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο προσέγγισης των δύο κοινοτήτων.

Νομίζεις πως η παρουσία των νεαρών Τουρκοκυπρίων / Ελληνοκυπρίων στη δευτεροβάθμια ή και τριτοβάθμια εκπαίδευση μπορεί να:

Έφτασε η στιγμή να αναγνωρίσουμε τη νεολαία ως πολύτιμο πόρο της τοπικής οικονομίας και να παραδεχθούμε ότι υπάρχει αυξανόμενη σύνδεση της ανταγωνιστικότητας με την ενθάρρυνση της καινοτομίας, της δημιουργικότητας και της πολυμορφίας στο χώρο εργασίας

Η αγορά εργασίας του εικοστού πρώτου αιώνα είναι απληθής απέναντι στους νέους που προσπαθούν να μεταβούν από την εκπαίδευση στην απασχόληση. Οι σημερινοί εργοδότες έχουν υψηλότερες προσδοκίες από τους υπαλλήλους τους. Σε συνδυασμό με την αυξημένη ανταγωνιστικότητα που απορρέει από την παγκοσμιοποίηση, δεν μας εκπλήσσει το γεγονός ότι οι νέοι συχνά αντιπροσωπεύουν τη μεγαλύτερη ομάδα άνεργων ατόμων. Ωστόσο, οι Ελληνοκύπριοι νέοι είναι τυχεροί ως προς το ότι το ποσοστό ανεργίας τους (10,2%) κατατάσσεται ανάμεσα στα χαμηλότερα στην ΕΕ¹⁵. Το ποσοστό ανεργίας είναι υψηλότερο για τους Τουρκοκύπριους νέους (23,8%), αντικατοπτρίζοντας την υφιστάμενη ανισότητα στις οικονομικές συνθήκες στο βόρειο και νότιο τμήμα του νησιού.¹⁶ Με τη σειρά της, η εν λόγω οικονομική πραγματικότητα επηρεάζει τις στάσεις των Κύπριων νέων απέναντι στην απασχόληση. Οι Ελληνοκύπριοι δηλώνουν ότι κατά την επιλογή της τρέχουσας θέσης εργασίας τους, το κυριότερο θέλητρο περιστρεφόταν γύρω από τον «καλό μισθό και τα

ωφελήματα» και στη συνέχεια, γύρω από το «καλό περιβάλλον εργασίας». Από την άλλη, οι Τουρκοκύπριοι επέλεξαν τις τρέχουσες θέσεις εργασίας τους γιατί «ήταν καλύτερο από το να είναι άνεργοι».

Τόσο οι Ελληνοκύπριοι όσο και οι Τουρκοκύπριοι νέοι συμφωνούν ότι η κυριότερη πρόκληση που αντιμετωπίζουν οι νέοι στην απασχόληση είναι ότι δεν υπάρχουν αρκετές ευκαιρίες εργασίας για τους νέους. Η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων στην Κύπρο κατατάσσεται στην κατηγορία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), των οποίων το προσωπικό συνήθως αποτελείται από στενά ή/και πιο μακρινά συγγενικά πρόσωπα και στενούς φίλους. Οι περιορισμένες ευκαιρίες για απασχόληση της νεολαίας, σε σύγκριση με τα υψηλά προσόντα που αποκτούν οι Κύπριοι νέοι, συνήθως οδηγεί στην αποδοχή, εκ μέρους των Κύπριων νέων, απασχόλησης σε θέσεις (και μισθολογικές κλίμακες) που συχνά δεν αντιστοιχούν στα προσόντα και στις δεξιότητές τους.

Ποια νομίζεις είναι τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι νέοι όταν προσπαθούν να βρουν μια δουλειά;			
Ελληνοκύπριοι	1η επιλογή (%)	2η επιλογή (%)	3η επιλογή (%)
1. Δεν υπάρχουν αρκετές θέσεις εργασίας για τα νεαρά άτομα	39	12	11
2. Θέσεις εργασίας υπάρχουν αλλά δεν πληρώνουν καλά	21	17	16
3. Θέσεις εργασίας υπάρχουν αλλά κάποια νεαρά άτομα δεν έχουν τις απαραίτητες διασυνδέσεις για να βρουν δουλειά	15	18	13
Τουρκοκύπριοι	1η επιλογή (%)	2η επιλογή (%)	3η επιλογή (%)
1. Δεν υπάρχουν αρκετές θέσεις εργασίας για τα νεαρά άτομα	54	7	4
2. Δεν υπάρχουν καθόλου ευκαιρίες απασχόλησης για τα νεαρά άτομα	17	19	2
3. Θέσεις εργασίας υπάρχουν αλλά δεν πληρώνουν καλά	12	22	7

Οι Κύπριοι νέοι ενθαρρύνονται να ακολουθήσουν επαγγελματικές κατευθύνσεις που μπορούν να τους εξασφαλίσουν οικονομική και κοινωνική ασφάλεια. Για το σκοπό αυτό, πολλοί προτιμούν υπαλληλικά επαγγέλματα στους τομείς των επιχειρήσεων, των οικονομικών, της λογιστικής, της μηχανικής και της ιατρικής, για να κατονομάσουμε ορισμένα από αυτά. Επίσης, οι θέσεις εργασίας στο δημόσιο τομέα προτιμούνται ιδιαίτερα από τους Κύπριους νέους, οι οποίοι τις θεωρούν ως περιζήτητες θέσεις, δεδομένων των υψηλών οικονομικών απολαβών και των ωφελημάτων που συνεπάγονται (σε σύγκριση με τις θέσεις εργασίας στον ιδιωτικό τομέα). Είναι γνωστό ότι οι γονείς, ιδιαίτερα στην ελληνοκυπριακή κοινότητα, καταφεύγουν σε πλάγια μέσα προκειμένου να εξασφαλίσουν καλύτερες θέσεις εργασίας για τα παιδιά τους. Αυτό ενθαρρύνει άλλη μία μορφή εξάρτησης από την πλευρά των Κύπριων νέων.

Τόσο ο ιδιωτικός όσο και ο δημόσιος τομέας έχουν τη δυνατότητα να επωφεληθούν σε μεγάλο βαθμό από τη γνώση και τις δεξιότητες που συγκεντρώνουν οι Κύπριοι νέοι μέσω της σύγχρονης μόρφωσής τους. Το εργατικό δυναμικό των Κύπριων νέων διαθέτει νέες ιδέες και αντιλήψεις καθώς και την ικανότητα να χρησιμοποιεί τις πιο σύγχρονες τεχνολογίες. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να θεωρούνται ως πολύτιμος πόρος από τις ΜΜΕ και τους μεγαλύτερους οργανισμούς καθώς μπορούν να συνεισφέρουν με νέες και πρωτότυπες προσεγγίσεις και να συμβάλουν στην ενίσχυση των επιχειρήσεων και της τοπικής οικονομίας. Οι νέοι είναι συχνά σε θέση να αφιερώσουν περισσότερο χρόνο και ενέργεια στη σταδιοδρομία τους καθώς δεν έχουν άλλες δεσμεύσεις και υποχρεώσεις (όπως τα παιδιά!). Οι κυπριακές επιχειρήσεις θα ήταν καλό να αναγνωρίζουν αυτό το πλεονέκτημα και να ενθαρρύνουν τους νεαρούς υπαλλήλους τους να είναι καινοτόμοι και δημιουργικοί, ενώ παράλληλα να αναγνωρίζουν και να επιβραβεύουν τη σκληρή δουλειά και την αφοσίωσή τους.

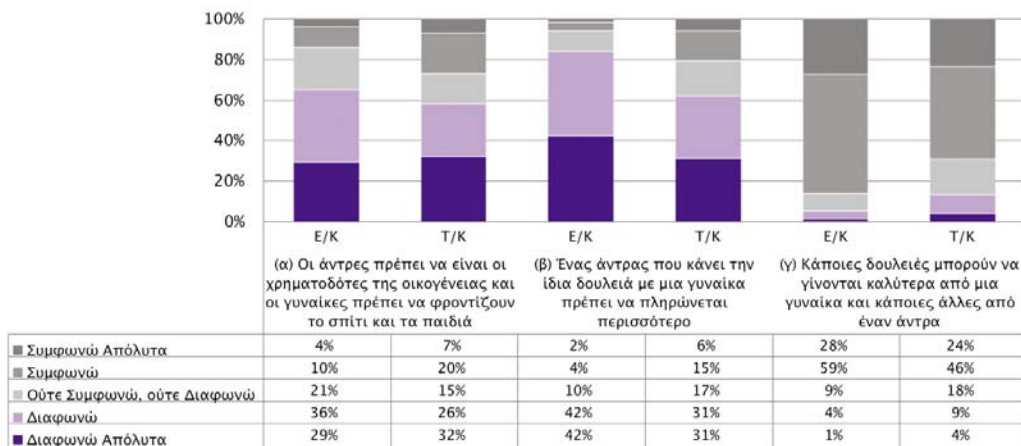
Σε μια παγκόσμια αγορά εργασίας που εξελίσσεται με ραγδαίους ρυθμούς, οι Κύπριοι νέοι πρέπει να αναπτύξουν μεγαλύτερη εκτίμηση για τη διά βίου μάθηση προκειμένου να είναι σε θέση να ακολουθήσουν τις παγκόσμιες τάσεις και αλλαγές.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι Κύπριοι νέοι θα είναι σε καλύτερη θέση ώστε να μπορούν να συναγωνίζονται σε ένα περιβάλλον που μετατρέπεται ταχέως σε μία όλο και πιο ανταγωνιστική παγκόσμια αγορά. Οι Κύπριοι πιστεύουν ιδιαίτερα στην απόκτηση ακαδημαϊκών προσόντων μάλλον, παρά στην απόκτηση μόρφωσης χάρη της ίδιας της μόρφωσης. Σήμερα, στην Ευρώπη και το σύγχρονο κόσμο εν γένει, η καλή μόρφωση θεωρείται όχι μόνο σημαντική για την απασχόληση αλλά και ως σημαντικό πολιτικό δικαίωμα για προσωπική ανάπτυξη και ολοκλήρωση. Αυτή η στάση δεν έχει ακόμη καλλιεργηθεί στην Κύπρο.

Η συμμετοχή των γυναικών στην ελληνοκυπριακή αγορά εργασίας αυξάνεται με σταθερούς ρυθμούς από τις αρχές της δεκαετίας του 1980. Το 1999 το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό ανέρχονταν στο 54,7% για τις γυναίκες και στο 81,8% για τους άντρες. Μέχρι το 2006 το χάσμα μειώθηκε καθώς το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό για τις γυναίκες ανήλθε στο 63,8%, ενώ το ποσοστό για τους άντρες αυξήθηκε ελάχιστα και ανήλθε στο 82,7%.¹⁷ Τα ποσοστά συμμετοχής των γυναικών στο τουρκοκυπριακό εργατικό δυναμικό είναι πολύ πιο χαμηλά από αυτά των αντίστοιχων Ελληνοκύπριων γυναικών. Οι Τουρκοκύπριες γυναίκες συνιστούν το 36,1% του εργατικού δυναμικού (σε σύγκριση με το 62,8% των Τουρκοκύπριων αντρών). Η οικονομική άνθηση της δεκαετίας του 1980 στην Κυπριακή Δημοκρατία δημιούργησε αρκετές θέσεις εργασίας στην τουριστική βιομηχανία και στον ευρύτερο τομέα των υπηρεσιών γενικά, θέσεις που ήταν διαθέσιμες για τις γυναίκες. Αυτές οι θέσεις εργασίας θεωρούνταν ιδιαίτερα κατάλληλες για τις γυναίκες καθώς προσίδιζαν στους παραδοσιακούς ρόλους εξυπηρέτησης που αποδίδονταν στις Κύπριες γυναίκες στην κοινωνία – όπως αυτούς των οικιακών και της φροντίδας των άλλων. Παρά τις βελτιώσεις στις συνθήκες εργασίας των γυναικών και τα αυξανόμενα επίπεδα ισότητας των φύλων στο χώρο εργασίας, οι Κύπριες γυναίκες και στις δύο κοινότητες συνεχίζουν να αγωνίζονται ενάντια σε στάσεις που υπονομεύουν τη δυνατότητά τους να ξεφύγουν από τα παραδοσιακά στερεότυπα του ρόλου της γυναίκας στην κοινωνία.

Οι κυπριακές επιχειρήσεις θα ήταν καλό να ενθαρρύνουν τους νεαρούς υπαλλήλους τους να είναι καινοτόμοι και δημιουργικοί, ενώ παράλληλα να αναγνωρίζουν και να επιβραβεύουν τη σκληρή δουλειά και την αφοσίωσή τους.

Στάσεις έναντι των παραδοσιακών ρόλων των κοινωνικών φύλων (στερεότυπα)

Οι πολιτικές για ενθάρρυνση της συμμετοχής και της ενασχόλησης με τα κοινά των νέων πρέπει να αποσυνδεθούν από το πολιτικό συμφέρον

Οι νέοι άνθρωποι συχνά κατηγορούνται για έλλειψη πολιτικής συνείδησης και γενικά για αδιαφορία για την πολιτική, που αντανάκλαται στην περιορισμένη και χαμηλή συμμετοχή τους στις πολιτικές διαδικασίες. Πράγματι, η έρευνα κατέδειξε ότι οι νέοι ελάχιστα ενδιαφέρονται για την πολιτική, την οποία θεωρούν βαρετή και απομακρυσμένη από τις ζωές τους. Αυτό δεν μας εκπλήσσει δεδομένου του ότι οι πολιτικοί συνήθως εστιάζουν την πολιτική τους εκστρατεία αποκλειστικά στους ενήλικες, απορρίπτοντας τις ανάγκες και τις ανησυχίες των νέων. Ωστόσο, οι νέοι μπορούν να εκφράζουν το ενδιαφέρον τους για την πολιτική χωρίς να είναι ενεργά μέλη πολιτικών κομμάτων, ενώ άλλοι μπορεί να είναι πολιτικά ενεργοί αλλά να μην ψηφίζουν και ταυτόχρονα να έχουν επαρκή κατανόηση των πολιτικών ζητημάτων αλλά να παραμένουν επιφυλακτικοί σχετικά με την ικανότητά τους να επηρεάζουν την πολιτική ατζέντα. Επομένως, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε τις διάφορες μορφές και επίπεδα στα οποία οι νέοι μπορεί να εμπλέκονται πολιτικά. Η Κύπρος δεν αποτελεί εξαίρεση ως προς τις πιο πάνω παρατηρήσεις, και αποτελεί γεγονός το ότι τα επίπεδα κοινωνικοπολιτικής συμμετοχής της κυπριακής νεολαίας είναι χαμηλά και παρουσιάζουν πτωτική τάση.

Αυτή η τάση δεν χαρακτηρίζει μόνο την κυπριακή νεολαία καθώς το ποσοστό του πληθυσμού που εμπλέκεται σε εθελοντισμό και συμμετέχει σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών είναι σχετικά χαμηλό¹⁹. Συνήθως, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ) συγκεντρώνονται στις αστικές περιοχές και προσελκύουν τα πιο εύπορα μέλη της κοινωνίας. Οι περιορισμένοι χρηματικοί και ανθρώπινοι πόροι, η ισχυρή εξάρτηση από τα πολιτικά κόμματα και τα χαμηλά ποσοστά συμμετοχής αποτελούν παράγοντες που συμβάλλουν συνολικά στην περιορισμένη δύναμη και επιρροή των ΟΚΠ στην Κύπρο. Ως αποτέλεσμα, ελάχιστα γίνονται προς την κατεύθυνση της προώθησης της

αξίας της συμμετοχής στα κοινά στην ευρύτερη κοινωνία.

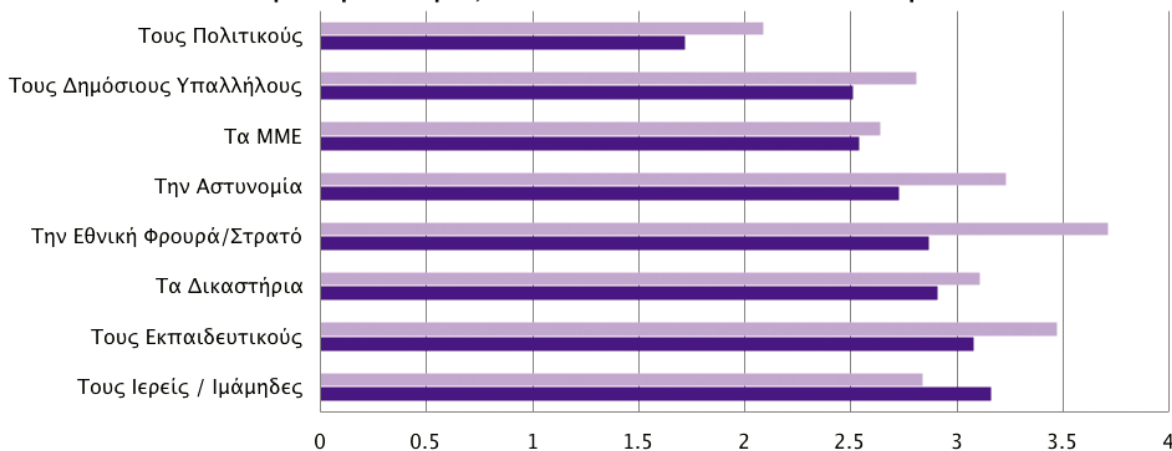
Το ήμισυ περίπου των ερωτώμενων Κύπριων νέων παραδέχθηκε ότι δεν συμμετείχε ενεργά σε κάποια κοινωνικοπολιτική οργάνωση, θρησκευτική οργάνωση, οργάνωση ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή φιλανθρωπική οργάνωση. Αντιθέτως, τους Κύπριους νέους προσελκύουν οι αθλητικοί σύλλογοι και οι εξωτερικές δραστηριότητες καθώς και οι σύνδεσμοι ή οι οργανώσεις που ασχολούνται με την εκπαίδευση, τη μουσική, τον πολιτισμό ή τις τέχνες. Η κοινωνικοπολιτική συμμετοχή των Τουρκοκυπρίων είναι υψηλότερη από ότι αυτή των Ελληνοκυπρίων σε όλες τις περιπτώσεις – εκτός από την περίπτωση των πολιτικών κομμάτων (όπου είναι ελάχιστα χαμηλότερη) και των οργανώσεων νεολαίας (όπου είναι η ίδια). Παρόλο που η άμεση συμμετοχή στα πολιτικά κόμματα δεν είναι υψηλή, η κυπριακή νεολαία εμπλέκεται ή βρίσκεται υπό την επιρροή των πολιτικών κομμάτων με διάφορους τρόπους: για παράδειγμα, οι περισσότεροι αθλητικοί σύλλογοι συνδέονται με πολιτικά κόμματα ή πολιτικές ιδεολογίες. Οι περισσότεροι άλλοι τύποι οργανώσεων συνδέονται κατά τον ίδιο τρόπο με πολιτικά κόμματα ή/και ιδεολογίες – συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων νεολαίας και γυναικών. Συνεπώς, όντας μέλη ή συνεργάτες τέτοιων οργανώσεων, οι νέοι συνδέονται έμμεσα με πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς ή ιδεολογίες.

Ποιους κοινωνικούς θεσμούς εμπιστεύονται οι Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι για ηγεσία και στήριξη; Η Έκθεση για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη καταδεικνύει ότι οι νέοι και από τις δύο κοινότητες τρέφουν ισχυρό αίσθημα εμπιστοσύνης προς τους εκπαιδευτικούς, επιβεβαιώνοντας τη σημασία της εκπαίδευσης. Οι πολιτικοί αποτελούν άλλη μια ομάδα προς την οποία οι νέοι και από τις δύο κοινότητες έχουν μια κοινή – αν και αρνητική – στάση ως προς την εμπιστοσύνη.

Το ήμισυ περίπου των ερωτώμενων Κύπριων νέων παραδέχθηκε ότι δεν συμμετείχε ενεργά σε κάποια κοινωνικοπολιτική οργάνωση, θρησκευτική οργάνωση, οργάνωση ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή φιλανθρωπική οργάνωση.

Πόσο εμπιστεύεσαι... ;

Αποτελέσματα μέσου όρου, όπου το 1 = καθόλου και το 5 = πάρα πολύ

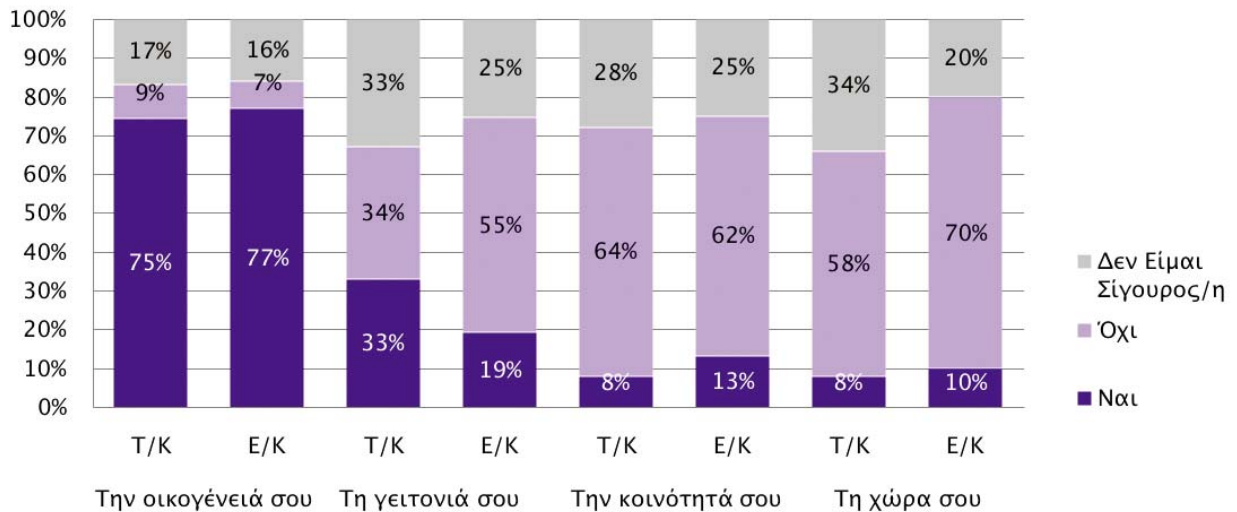

	Τους Ιερείς / Ιμάμηδες	Τους Εκπαιδευτικούς	Τα Δικαστήρια	Την Εθνική Φρουρά/Στρατό	Την Αστυνομία	Τα ΜΜΕ	Τους Δημόσιους Υπαλλήλους	Τους Πολιτικούς
■ Τ/Κ	2.84	3.47	3.11	3.71	3.23	2.64	2.81	2.09
■ Ε/Κ	3.16	3.08	2.91	2.87	2.73	2.54	2.51	1.72

Ομοίως, οι Κύπριοι νέοι και από τις δύο κοινότητες δηλώνουν ότι αισθάνονται ανίαχοι να επηρεάσουν τις αποφάσεις που διέπουν τη ζωή τους. Ενώ τα τρία τέταρτα της νεολαίας αισθάνονται ότι έχουν τη δύναμη να επηρεάσουν τις οικογένειές τους, το αίσθημα ισχύος μειώνεται σε ότι αφορά τη γειτονιά τους και τη χώρα τους. Μόνο το ένα πέμπτο των Ελληνοκυπρίων και το ένα τρίτο των Τουρκοκυπρίων

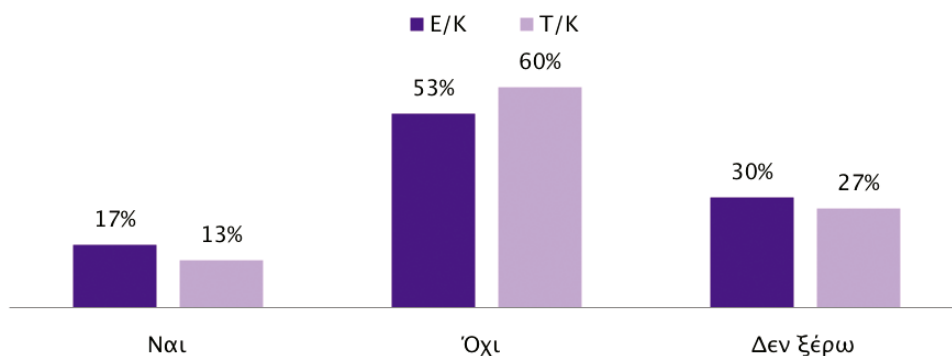
θεωρούν ότι έχουν την ικανότητα να επηρεάζουν τη γειτονιά τους, ενώ μόνο το ένα δέκατο πιστεύει ότι συνέβαλε σε ζητήματα που αφορούσαν το δήμο και την πατρίδα τους. Δεδομένων των ανωτέρω, δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός, ότι μεγάλο μέρος της νεολαίας και στις δύο κοινότητες πιστεύει ότι υπάρχει ανεπαρκής εκπροσώπηση της νεολαίας στην κυπριακή πολιτική ζωή.

Νιώθεις ότι έχεις τη δύναμη να επηρεάζεις σε θέματα που έχουν σχέση με...

Φαίνεται ότι ανησυχούν για τη νεολαία. Συνεχώς επικρίνουν τη συμπεριφορά μας. Ωστόσο, σε ότι αφορά τα σημαντικά ζητήματα, όταν έχουμε την ευκαιρία να συμβάλουμε με κάποιο τρόπο, οι απόψεις μας δεν λαμβάνονται σοβαρά υπόψη.
[Τουρκοκύπριος, 21 ετών, απόφοιτος λυκείου, άνεργος, αστική Λευκωσία]

Πιστεύεις ότι τα νεαρά άτομα εκπροσωπούνται επαρκώς στην πολιτική ζωή;

Μεγάλο μέρος της νεολαίας και στις δύο κοινότητες πιστεύει ότι υπάρχει ανεπαρκής εκπροσώπηση της νεολαίας στην Κυπριακή πολιτική δραστηριότητα.

Οι γονείς, τα σχολεία και άτομα που εργάζονται με τους νέους διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διαπαιδαγώγηση και την κοινωνική προσαρμογή της κυπριακής νεολαίας με στόχο τη βελτίωση του επιπέδου κοινωνικοπολιτικής συμμετοχής της.

Η Έκθεση για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη ενθαρρύνει την υιοθέτηση ειδικών μέτρων για αύξηση του επιπέδου κοινωνικοπολιτικής συμμετοχής της κυπριακής νεολαίας μέσω της πρόκλησης γνήσιου ενδιαφέροντος και ανησυχίας για τον τομέα της εμπλοκής στα κοινά ενδιαφέροντα και καθήκοντα. Για παράδειγμα, το εκπαιδευτικό σύστημα και στις δύο κοινότητες μπορεί να εισαγάγει συγκεκριμένα στοιχεία στην αγωγή του πολίτη, στο σχολικό πρόγραμμα, με στόχο να ενσταλάξει στην κυπριακή νεολαία μεγαλύτερη αίσθηση ευθύνης προς την αειφόρο ανάπτυξη της κοινότητας και της πατρίδας της.

Τα πολιτικά κόμματα πρέπει να κατανοήσουν ότι ασκώντας υπερβολικό έλεγχο στις πολιτικές σχέσεις και επιλογές των νέων συχνά τους οδηγούν στην αποξένωση από την πολιτική. Πρέπει να συμφωνήσουν συνειδητά (κατ' αρχήν μεταξύ τους) να ενθαρρύνουν τη μεγαλύτερη εμπλοκή της κυπριακής νεολαίας στις δημόσιες υποθέσεις, ακόμη και αν αυτή η εμπλοκή δεν γίνεται στα πλαίσια κάποιου πολιτικού κόμματος. Για παράδειγμα, η παρουσία των πολιτικών κομμάτων είναι ιδιαίτερα έντονη στα πανεπιστήμια και στη

φοιτητική πολιτική. Μετά τη διενέργεια των φοιτητικών εκλογών, τα πολιτικά κόμματα ανακοινώνουν τα αποτελέσματα λες και ανακοινώνουν δικές τους νίκες. Τέτοιου είδους πρακτικές δεν αφήνουν περιθώρια για αυτόνομη φοιτητική πολιτική.

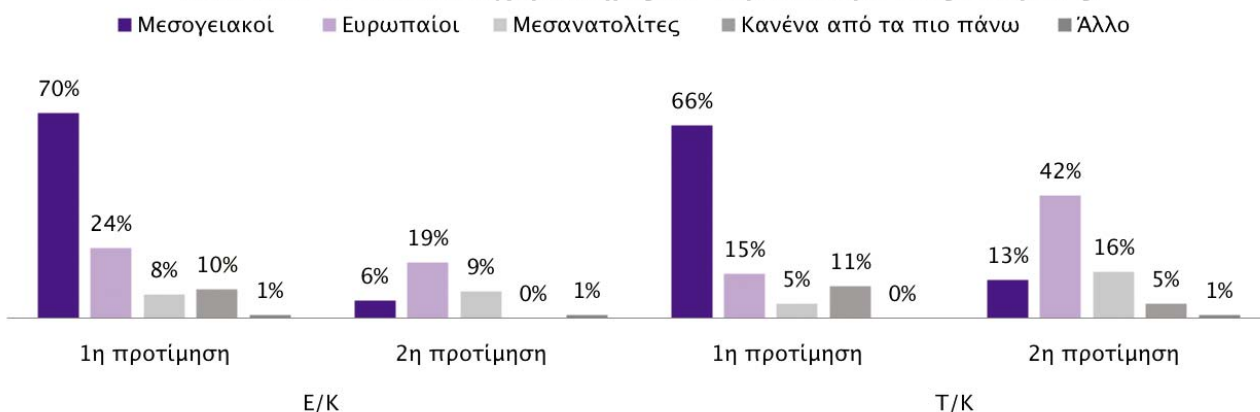
Οι γονείς, τα σχολεία και τα διάφορα άτομα που εργάζονται με τους νέους διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διαπαιδαγώγηση και την κοινωνικοποίηση της κυπριακής νεολαίας με στόχο τη βελτίωση του επιπέδου κοινωνικοπολιτικής συμμετοχής της. Επίσης, πρέπει να δοθούν στους Κύπριους νέους τα εργαλεία αλλά και η ενθάρρυνση να καταστούν ενεργοί συνεργάτες για την οικοδόμηση μιας κοινωνικά συνεκτικής κοινωνίας. Η δυνατότητα που δίνεται στους Κύπριους νέους να έχουν ουσιαστική συμμετοχή σε έργα που αφορούν πραγματικά προβλήματα, μπορεί να τους επιτρέψει να αρχίσουν να αναπτύσσουν την αίσθηση της κυριότητας και της ευθύνης για τα κοινά. Μέσω της συνεχούς συμμετοχής, η νεολαία αρχίζει να αναπτύσσει την αυτοπεποίθηση και τις ικανότητες που απαιτούνται για τη συμμετοχή.

Η αποδοχή των πολλαπλών ταυτοτήτων μπορεί να προσφέρει το πλαίσιο για μια κοινωνία χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς

Το ζήτημα της ταυτότητας ανάμεσα στους Κύπριους νέους δεν είναι ούτε απλό ούτε σαφές και περιπλέκεται από την ιστορία του νησιού ως αποικίας, από την ταύτιση με τις αντίστοιχες «μητέρες πατρίδες» και από τη συνεχιζόμενη διαίρεση των δύο κύριων κοινοτήτων του νησιού. Δεδομένης της θέσης του νησιού στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων, της μοναδικής της θέσης εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της σύνδεσης των δύο κοινοτήτων με την Ελλάδα και την Τουρκία, η κυπριακή νεολαία έχει στη διάθεσή της πληθώρα

ταυτοτήτων βάσει των οποίων οικοδομεί έναν πολυεπίπεδο εαυτό. Τα δύο τρίτα περίπου της νεολαίας από τις δύο κοινότητες αισθάνονται πιο «Μεσογειακοί» από ότι «Μεσανατολίτες» ή «Ευρωπαίοι». Αυτό το πόρισμα υποδεικνύει ότι αυτό μπορεί να αποτελέσει μέρος μιας πιο επικαλύπτουσας ταυτότητας, γεφυρώνοντας, σε κάποιο βαθμό, το κενό μεταξύ των δύο επί μακρόν ψυχικά, συναισθηματικά και φυσικά χωρισμένων κοινοτήτων.

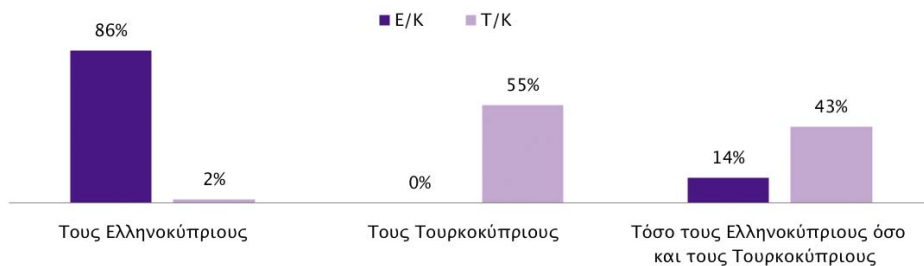
Ποια από τα πιο κάτω χαρακτηρίζουν περισσότερο τους Κύπριους;

Μια πιο προσεκτική εξέταση της σημασίας του όρου «Κύπριος» για τους νέους αναδεικνύει ότι ένα εντυπωσιακό 86% των Ελληνοκυπρίων και ένα αντίστοιχο 55% των Τουρκοκυπρίων χρησιμοποιούν τον όρο «Κύπριος» αναφερόμενοι αποκλειστικά στους Ελληνοκύπριους ή στους Τουρκοκύπριους αντίστοιχα. Επομένως, ο όρος «Κύπριος» φαίνεται ότι χρησιμοποιείται από τους περισσότερους νέους ως συνώνυμο της δικής τους εθνικής κοινότητας

και όχι όλων των Κυπρίων. Καθίσταται σαφές ότι οι ηγέτες της Κύπρου και οι φορείς λήψης αποφάσεων πρέπει να συνεργαστούν με τις οργανώσεις που συνιστούν την κοινωνία για να εισαγάγουν μηχανισμούς που θα συμβάλουν στην καλλιέργεια μιας κοινής πολιτικής ταυτότητας, η οποία να ενστερνίζεται την πολυμορφία και να εξυμνεί τη διαφορετικότητα.

Ποιο σύνολο ανθρώπων εννοείς συνήθως, όταν αναφέρεις τη λέξη «Κύπριος»;

Είμαι Κύπριος, γιατί η Κύπρος είναι το μέρος όπου γεννήθηκα, όπου έχουμε τις παραδόσεις μας [...] είμαι Ελληνίδα, γιατί η γλώσσα που μιλάμε είναι η ελληνική [...] και τέλος, Ευρωπαία παρόλο που ποτέ δεν ένιωσα ως τέτοια.
[Ελληνοκύπρια, 24 ετών, απόφοιτη κολεγίου, ταμιακή υπάλληλος, ελεύθερη, αστική Λευκωσία]

Η προσχώρηση της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2004 προσέθεσε άλλη μια διάσταση στο ζήτημα της ταυτότητας. Αυτό ισχύει και για τους Τουρκοκύπριους παρόλο που το ευρωπαϊκό κοινοτικό κεκτημένο δεν ισχύει στο βόρειο μέρος του νησιού. Οι Ελληνοκύπριοι και οι Τουρκοκύπριοι νέοι συνδέουν έντονα την ΕΕ με τη δυνατότητά τους να ταξιδεύουν ελεύθερα σε όλες τις χώρες της ΕΕ. Επιπλέον, οι Κύπριοι νέοι και από τις δύο κοινότητες

συσχετίζουν την ΕΕ με τις τεχνολογικές και επιστημονικές βελτιώσεις στην Κύπρο και με ένα καλύτερο μέλλον για τους νέους. Επίσης, οι Ελληνοκύπριοι φαίνεται ότι συνδέουν την ΕΕ με την αυξημένη προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων του πολίτη, ενώ οι Τουρκοκύπριοι πιστεύουν ότι η ΕΕ αποτελεί ένα καλό μέσο βελτίωσης της οικονομικής κατάστασης της Κύπρου.

Εύχομαι να μπορούσα να είμαι ευρωπαϊκή Τουρκοκύπρια.
[Τουρκοκύπρια, 20 ετών, φοιτήτρια πανεπιστημίου, αστική Λευκωσία]

Πέρα από τη δημόσια συζήτηση για τα οφέλη της ευρωπαϊκής ταυτότητας και ένωσης, πολλοί Κύπριοι νέοι πιστεύουν ότι οι φραγμοί που προκύπτουν από την πολιτική διαίρεση αποτελούν εμπόδια για την υλοποίηση των πλέον θεμελιωδών ανθρωπίνων

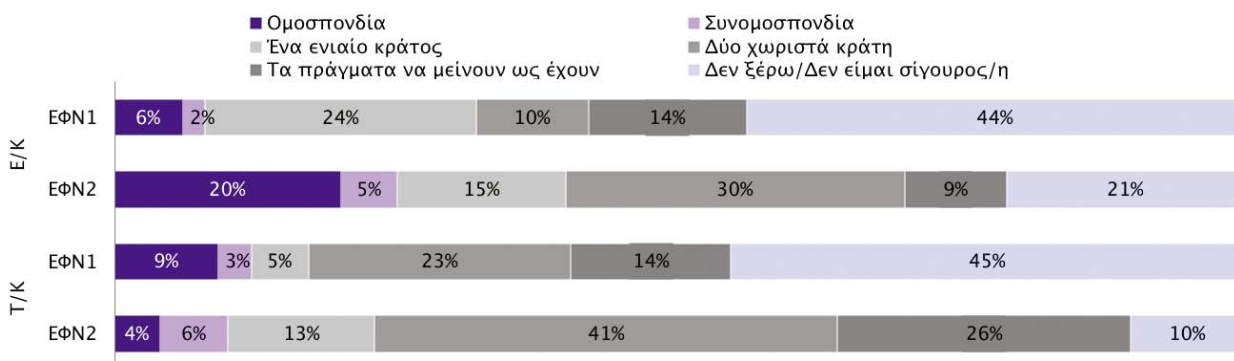
δικαιωμάτων.¹⁹ Αν δεν συμφωνηθεί μία λύση στο πολιτικό πρόβλημα, οι Ελληνοκύπριοι και οι Τουρκοκύπριοι νέοι σε ολόκληρο το νησί θα συνεχίσουν να υποφέρουν από αυτά τα εμπόδια που παρακωλύουν την ανθρώπινη ανάπτυξη.

Όταν εξευρεθεί η λύση στο κυπριακό πρόβλημα οι νέοι θα οδηγηθούν από τον ανώμαλο δρόμο της απογοήτευσης και της αποδυνάμωσης, στην αισιοδοξία και την ενδυνάμωση

Οι απόψεις των νέων για την καλύτερη λύση στο κυπριακό πρόβλημα αντανακλούν σε μεγάλο βαθμό τις επίσημες συνομιλίες των δύο κοινοτήτων. Οι Ελληνοκύπριοι τείνουν να δίνουν έμφαση στην ενοποιημένη/ολοκληρωμένη Κύπρο, που θα

επαναφέρει τα πράγματα, όσο το δυνατό περισσότερο, στην εποχή πριν το 1974. Οι Τουρκοκύπριοι δίνουν περισσότερη έμφαση στην αυτονομία και την ισότητα.

Η καλύτερη λύση για το πολιτικό πρόβλημα στην Κύπρο είναι:

Επιπλέον, πολλοί Κύπριοι νέοι αισθάνονται ότι δεν είναι ισότιμοι παράγοντες στο δημόσιο χώρο, αλλά ότι τους ανατίθενται δευτερεύοντες ρόλοι μέσω των πολιτικών κομμάτων και της πολιτικής τους ατζέντας.

Πράγματι, τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν για την παρούσα Έκθεση καταδεικνύουν ότι η νεολαία και από τις δύο κοινότητες, αν δεν υποστηρίζει άμεσα, αποδέχεται τουλάχιστον όλο και περισσότερο την προοπτική μιας λύσης δύο κρατών. Αυτό υπήρξε ιδιαίτερα εμφανές στη δεύτερη έρευνα που διενεργήθηκε εν συνεχεία της πρώτης (ΕΦΝ2), η οποία, σε σύγκριση με την αρχική έρευνα, κατέδειξε μια αύξηση 20% και 18% (σε ποσοστιαίες μονάδες) του αριθμού των Ελληνοκύπριων και Τουρκοκύπριων νέων αντίστοιχα, που πίστευαν ότι «δύο ξεχωριστά κράτη» αποτελούσαν την καλύτερη λύση για το πολιτικό πρόβλημα της Κύπρου.

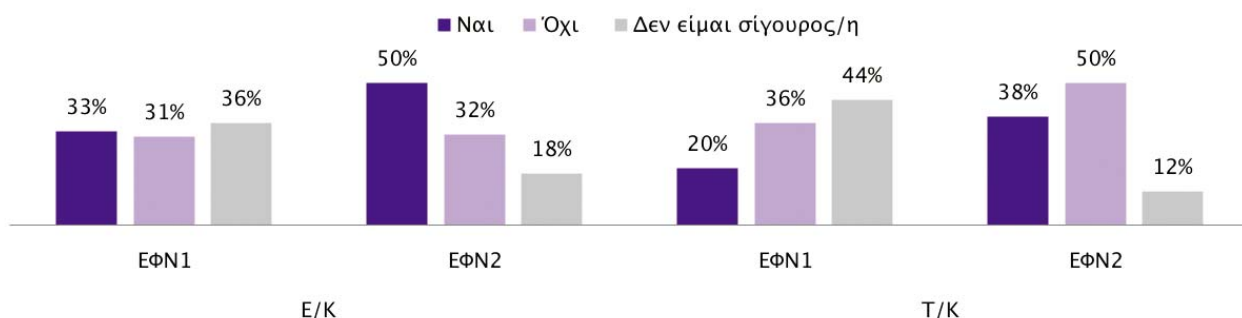
Στην Έκθεση για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη προκύπτει το ερώτημα γιατί η νεολαία μιας κοινωνίας να συμμορφώνεται τόσο πολύ με τη συμβατική ιστορία, εκεί που θα περίμενε κανείς τη νεολαία να προσφέρει νέες και ριζοσπαστικές προοπτικές στα ζητήματα της διένεξης και της ειρήνης. Σύμφωνα με τους συντάκτες της Έκθεσης, η απάντηση βρίσκεται στη διαδικασία κοινωνικοποίησης της κυπριακής νεολαίας, αρχίζοντας από το γεγονός ότι οι Ελληνοκύπριοι και οι Τουρκοκύπριοι έχουν περάσει ολόκληρη τη ζωή τους χωριστά ο ένας από τον άλλο, και από το ότι τα εκπαιδευτικά συστήματα σε κάθε κοινότητα, έχουν, ως επί το πλείστον, χρησιμεύσει ως μοχλοί ανύψωσης ψυχολογικών (και συναισθηματικών) φραγμών μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Επιπρόσθετα, οι πολιτικοί και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης εστιάζουν αδιάκοπα σε κάθε πτυχή του κυπριακού προβλήματος, σε τέτοιο βαθμό που το κυπριακό πρόβλημα έχει αρχίσει να ηχεί σαν μόνιμο βουητό στην υπόκρουση της ζωής των νέων. Πιο συγκεκριμένα, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης σε κάθε κοινότητα, αντί να συμβάλλουν στην εναρμόνιση των σχέσεων των δύο κοινοτήτων, εστιάζουν κατά κύριο λόγο στην παρουσίαση της δικής τους κοινότητας ως «θύματος», ενώ τα μέλη της άλλης κοινότητας περιγράφονται συνολικά ως οι «κατακτητές» ή οι «εκμεταλλευτές». Η διαφορετική θρησκεία και γλώσσα, αλλά κυρίως η πολιτικοποίηση της κουλτούρας και ο επακόλουθος εθνικιστικός λόγος, καθώς και η προσκόλληση ή η επιρροή των «μητέρων πατρίδων», της Ελλάδας

και της Τουρκίας, όλα συμβάλλουν στη διεύρυνση του χάσματος μεταξύ της ελληνοκυπριακής και της τουρκοκυπριακής κοινότητας.

Αυτή η καθιέρωση σε θεσμό της πολιτικής της διαίρεσης αποτελεί έναν από τους κυριότερους παράγοντες που παρεμποδίζουν τους νέους από το να αποκτήσουν ενεργό ενδιαφέρον για την τοπική πολιτική. Εφόσον η πολιτική στην Κύπρο εξισώνεται σε μεγάλο βαθμό με το κυπριακό πρόβλημα, η πολιτική συμμετοχή αυτόματα καθίσταται μια πολύπλοκη υπόθεση, δεδομένων των νομικών, πολιτικών και θεσμικών επιπτώσεων της εθνο-εθνικιστικής διένεξης. Μία από τις συνέπειες των παραπάνω είναι η μεγάλη κλίμακας πολιτική απάθεια εκ μέρους των νέων και των δύο κοινοτήτων που αισθάνονται ότι αποτρέπονται από το να εμπλακούν στη δραμιτικότητα του διακοινοτικού ζητήματος. Επιπλέον, πολλοί Κύπριοι νέοι αισθάνονται ότι δεν είναι ισότιμοι παράγοντες στο δημόσιο χώρο, αλλά ότι τους ανατίθενται δευτερεύοντες ρόλοι μέσω των πολιτικών κομμάτων και της πολιτικής τους ατζέντας. Παρά τα χαμηλά επίπεδα κοινωνικοπολιτικής συμμετοχής, οι Κύπριοι νέοι δεν είναι απομονωμένοι από τα πολιτικά δρώμενα του νησιού. Η πολιτική και τα πολιτικά κόμματα διεισδύουν στις ζωές τους. Λόγω των ισχυρών οικογενειακών δεσμών και της κοινωνικής έξης, οι Κύπριοι νέοι τείνουν να υποστηρίζουν το ίδιο πολιτικό κόμμα και πολιτικές ιδεολογίες με τους γονείς τους και να δαιμονίζουν τις ισχύουσες ή κυρίαρχες απόψεις και αξίες. Σύμφωνα με την Έκθεση για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη, το αποτέλεσμα είναι ότι οι Κύπριοι νέοι φαίνονται να έχουν χάσει την πίστη τους στην ιδέα ενός ενωμένου νησιού.

Ωστόσο, παρά τα εν λόγω αισθήματα αποδυναμώσης, οι Κύπριοι νέοι φαίνονται να έχουν ρεαλιστική αντίληψη των υφιστάμενων φραγμών στην εξεύρεση λύσης που θα επέτρεπε στις δύο κοινότητες να ζήσουν μαζί ειρηνικά. Όλο και περισσότεροι Κύπριοι νέοι αρχίζουν να διαχωρίζουν τα ζητήματα που περιστρέφονται γύρω από την πολιτική διαίρεση, από τα ζητήματα που σχετίζονται με την προσωπική επαφή μεταξύ των μελών των δύο κοινοτήτων.

Πιστεύεις ότι οι Τ/Κ και οι Ε/Κ μπορούν να ξεπεράσουν τα εμπόδια που τους αναγκάζουν να ζήσουν χωριστά;

Πρόσφατα γεγονότα, όπως η εκλογή νέας κυβέρνησης στην Κυπριακή Δημοκρατία, το άνοιγμα της οδού Λήδρας και η επανένταξη των διαπραγματεύσεων για ειρηνική λύση του κυπριακού προβλήματος, δημιουργούν στους Κύπριους νέους ένα αίσθημα μεγαλύτερης πίστης στην ικανότητα των Κυπρίων να άρουν τους φραγμούς του παρελθόντος που τους ανάγκασαν να ζουν χωριστά. Πράγματι, κατά τους μήνες που ακολούθησαν των εκλογών σημειώθηκε αύξηση του επιπέδου αισιοδοξίας που εξέφραζαν οι νέοι των δύο

κοινοτήτων. Παρόλο που η επαφή μεταξύ των νέων των δύο κοινοτήτων συνεχίζει να μην αποτελεί επικρατούσα δραστηριότητα, οι περιπτώσεις αλληλεπίδρασης μεταξύ των μελών των δύο κοινοτήτων που λαμβάνουν χώρα καταδεικνύουν ότι θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως μέσο που θα επέτρεπε στους Κύπριους νέους να δημιουργήσουν τη δική τους ιστορία για την άλλη κοινότητα και θα ενθάρρυνε μεγαλύτερη αίσθηση κατανόησης, συμπόνιας και ευθύνης προς τους ανθρώπους με τους οποίους μοιράζονται το νησί.

Προσωπικά, θα ήθελα να τους γνωρίσω [τους Τουρκοκύπριους]: Θα ήθελα να τους μιλήσω και να ακούσω τα πιστεύω τους σχετικά με τα γεγονότα που συνέβηκαν μεταξύ των δύο κοινοτήτων μας...τι συνέβη που μας οδήγησε στο σημείο που βρισκόμαστε σήμερα.

(Ελληνοκύπριος, 16 ετών)

Δεν έχω Ελληνοκύπριους φίλους, αλλά θέλω να κάνω [φίλους], με τους οποίους να συναντιέμαι σε κοινές δραστηριότητες. Θέλω πραγματικά να μάθω περισσότερα για αυτούς.

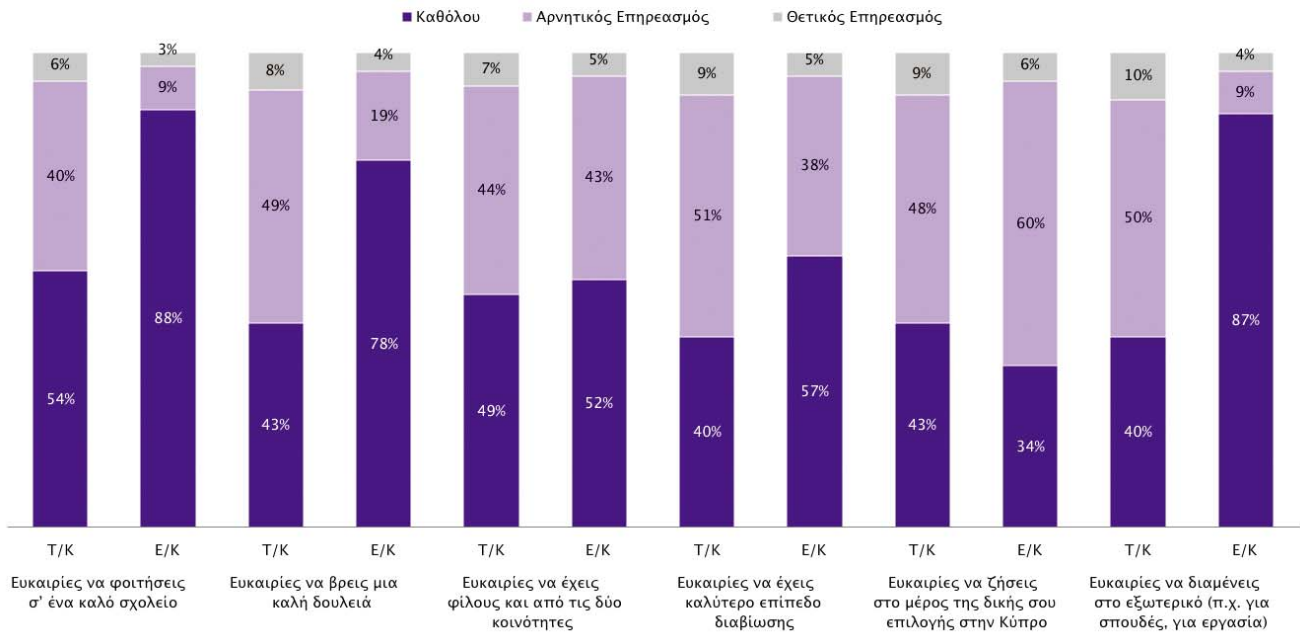
(Τουρκοκύπριος, 20 ετών)

Το ζήτημα είναι πώς μπορεί αυτού του τύπου η αλληλεπίδραση μεταξύ Ελληνοκύπριων και Τουρκοκύπριων νέων να κάνει τη διαφορά στο κυπριακό πρόβλημα; Μεγαλώνοντας με φόντο την πολιτική διαίρεση, οι Κύπριοι νέοι αντιλαμβάνονται ιδιαίτερα έντονα τον αντίκτυπο της διένεξης στις ζωές τους. Σχεδόν το ήμισυ όλων των Κύπριων νέων (50% των Ελληνοκυπρίων και 49% των Τουρκοκυπρίων) θεωρούν ότι η διαίρεση του νησιού είχε αρνητικό αντίκτυπο στα οικονομικά της

οικογένειάς τους ως αποτέλεσμα της απώλειας γης ή ιδιοκτησίας²⁰. Ομοίως, περίπου το ήμισυ (49% των Ελληνοκυπρίων και 46% των Τουρκοκυπρίων) θεωρούν ότι οι οικογένειές τους υπέφεραν συναισθηματικά λόγω της απώλειας αγαπημένων προσώπων που ίσως έχασαν τη ζωή τους κατά τις βιαιοπραγίες ή κρατήθηκαν ως αιχμάλωτοι πολέμου, εκ των οποίων πολλοί εξακολουθούν να αγνοούνται μέχρι σήμερα²¹.

Πιστεύεις ότι η διαίρεση της Κύπρου έχει επηρεάσει κατά κάποιο τρόπο τις προσωπικές σου ευκαιρίες;

Μέσω της δικαιοδικής αλληλεπίδρασης η νεολαία μπορεί να ανακαλύψει και να καλλιεργήσει τις κοινές αξίες που είναι απαραίτητες για μια γενιά Κυπρίων που θα φέρει την ευθύνη της χάραξης του μέλλοντος του νησιού.

Οι Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι νέοι αισθάνονται ότι η διαίρεση του νησιού έχει υπονομεύσει τις προσωπικές τους ευκαιρίες. Το γεγονός ότι σημαντικό μέρος της νεολαίας του νησιού (60% των Ελληνοκυπρίων και 48% των Τουρκοκυπρίων) μοιράζεται ένα κοινό αίσθημα απογοήτευσης σχετικά με τη μη δυνατότητα της να ζήσει στο μέρος της επιλογής της, αντανakλά τα έντονα συναισθήματα που συνδέονται με τον εκτοπισμό και το τίμημα της διένεξης που εξακολουθεί να επηρεάζει και τις δύο κοινότητες. Τα δεδομένα καταδεικνύουν ότι, με σχετικούς όρους, στους Ελληνοκύπριους νέους οι απόψεις για το ζήτημα αυτό είναι πιο έντονες, αντανakλώντας κατά πάσα πιθανότητα την ευρέως διαδεδομένη άποψη ότι η διαίρεση του νησιού ήταν και συνεχίζει να είναι κάτι εντελώς απαράδεκτο. Οι Τουρκοκύπριοι θεωρούν και αυτοί τη μη δυνατότητα τους να ζήσουν όπου επιθυμούν ως πρόβλημα – αλλά αυτή είναι μία από τις πολυάριθμες δυσκολίες που αποδίδουν στις συνέπειες της διαίρεσης – η

δυνατότητα να διεκδικήσουν μια αξιοπρεπή θέση απασχόλησης, να ζήσουν στο εξωτερικό και να έχουν καλύτερο βιοτικό επίπεδο αποτελούν άλλες σημαντικές ανησυχίες.

Από κοινωνική άποψη, λίγο περισσότερα από τα δύο πέμπτα των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων θεωρούν ότι ο διαχωρισμός των δύο κοινοτήτων μεταξύ τους παρακώλυσε την ικανότητά τους να αναπτύξουν φιλίες και στις δύο κοινότητες. Για τη νεολαία, η απόσταση από τα γεγονότα του παρελθόντος μπορεί να δώσει τη δυνατότητα να ανακαλύψουν μια κοινή συναισθηματική ταύτιση με το τραύμα και τον πόνο που κουβαλάει κάθε κοινότητα. Μέσω της δικαιοδικής αλληλεπίδρασης η νεολαία μπορεί να ανακαλύψει και να καλλιεργήσει τις κοινές αξίες που είναι απαραίτητες για την γενιά των Κυπρίων που θα φέρουν την ευθύνη της χάραξης του μέλλοντος του νησιού.

Ποια οφέλη πιστεύεις ότι θα προκύψουν αν το κυπριακό πρόβλημα λυνόταν αύριο;		
(Μέσα αποτελέσματα, όπου 1 = Διαφωνών Απόλυτα και 5 = Συμφωνών Απόλυτα)	Ελληνοκύπριοι	Τουρκοκύπριοι
Ελευθερία διακίνησης	3,85	3,60
Δημιουργία ενός κλίματος για ανάπτυξη της δημοκρατίας και της ελευθερίας έκφρασης	3,48	3,44
Αποστρατικοποίηση του νησιού και αποχώρηση των ξένων στρατευμάτων	3,34	3,12
Επιστροφή της περιουσίας που χάθηκε κατά τη διάρκεια των διαφόρων συγκρούσεων	3,29	3,26
Οικονομική ανάπτυξη και στις δύο κοινότητες (E/K και T/K)	3,26	3,69
Καλύτερες κοινωνικές σχέσεις ανάμεσα στις δύο κοινότητες	3,24	3,47
Μείωση των πολιτικών εντάσεων μεταξύ των δύο κοινοτήτων	3,23	3,39
Δυνατότητα αποτελεσματικότερου χειρισμού της βιωσιμότητας των περιβαλλοντικών πόρων	3,21	3,39
Καταπολέμηση των φόβων και των προκαταλήψεων που υπάρχουν για την άλλη κοινότητα	3,18	3,35
Αποζημίωση και δικαιοσύνη για αυτούς που υπέφεραν από τις συγκρούσεις που έγιναν στην Κύπρο	3,18	3,30
Περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης	3,11	3,73
Αποκατάσταση της αλήθειας που κρύβεται πίσω από τα εγκλήματα πολέμου που πραγματοποιήθηκαν στο παρελθόν	3,09	3,20
Δυνατότητα αποτελεσματικού χειρισμού κοινωνικών προβλημάτων (όπως ναρκωτικά, σωματεμπορία και διάδοση του HIV/AIDS)	3,02	3,49
Καλύτερες ευκαιρίες για εκπαίδευση	2,92	3,61
Δεν υπάρχουν ιδιαίτερα σημαντικά οφέλη για την κοινότητά μου	2,92	2,76

Υπάρχει μια αξιοπρόσεκτη διαφορά μεταξύ των απόψεων των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων νέων ως προς τα οφέλη που θα αποκόμιζαν από μια άμεση λύση του κυπριακού προβλήματος, απόψεις που αντανakλούν την τρέχουσα πραγματικότητα σε κάθε κοινότητα. Τα οφέλη που προκύπτουν από τη λύση του κυπριακού προβλήματος στα οποία συμφώνησαν τόσο οι Ελληνοκύπριοι όσο και οι Τουρκοκύπριοι νέοι περιλάμβαναν την αποκατάσταση της αλήθειας πίσω από τα εγκλήματα πολέμου που διαπράχθηκαν στην Κύπρο κατά το παρελθόν ένα βελτιωμένο περιβάλλον για δημοκρατία και ελευθερία του λόγου και τον περιορισμό των πολιτικών εντάσεων μεταξύ των δύο κοινοτήτων.

Η έρευνα δείχνει ότι η φωνή της κυπριακής νεολαίας σε σχέση με τη διένεξη στην Κύπρο έχει στο μεγαλύτερο μέρος της, καταπνιγεί. Δεν

αναμένεται από τους Κύπριους νέους να συμμετέχουν στις συνεχιζόμενες διαπραγματεύσεις, αλλά αναμένεται από αυτούς να ζήσουν με τις συνέπειες της έκβασης των αποφάσεων που λαμβάνονται από αυτούς που διευθύνουν την πολιτική της Κύπρου. Σε αυτό το πλαίσιο οι συντάκτες της Έκθεσης για την Ανθρώπινη Ανάπτυξης προσκαλούν τους ενήλικες του νησιού που εμπλέκονται στις υψηλού επιπέδου ειρηνευτικές προσπάθειες – να παράσχουν στους Κύπριους νέους τη δυνατότητα να διαδραματίσουν κάποιο ρόλο στην τρέχουσα ειρηνευτική διαδικασία. Ο αποκλεισμός της νεολαίας από αυτήν τη διαδικασία μπορεί να αποδειχθεί σοβαρό λάθος δεδομένου ότι, ως η μελλοντική γενιά που θα ζήσει με τη λύση, οι Κύπριοι νέοι διακυβεύουν πολλά με την έκβαση των τρεχουσών διαπραγματεύσεων, αλλά έχουν και σημαντικό ρόλο να διαδραματίσουν στην εφαρμογή της λύσης.

Πολλοί Κύπριοι νέοι αναγνωρίζουν ότι η μελλοντική ειρήνη και σταθερότητα στο νησί τους, αποτελεί και δική τους ευθύνη το ζήτημα είναι πώς οι ενήλικες και η υφιστάμενη πολιτική ελίτ θα στηρίξει τη φιλοδοξία τους να γίνουν φορείς της αλλαγής

Οι Κύπριοι νέοι αντιπροσωπεύουν το μέλλον της Κύπρου. Ανεξάρτητα από την έκβαση των εν εξελίξει διαπραγματεύσεων, αποτελεί δικαίωμα και ευθύνη τόσο των Ελληνοκύπριων όσο και των Τουρκοκύπριων νέων να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στην προσπάθεια εύρεσης μιας ειρηνικής, ανεκτικής και χωρίς αποκλεισμούς οντότητας, όπου θα μοιράζονται το νησί ως γείτονες, συμπατριώτες και συμπολίτες, παρά ως μέλη δύο ξεχωριστών κοινοτήτων. Προκειμένου, όμως, αυτό να καταστεί δυνατό, η κυπριακή νεολαία πρέπει να έρθει στο προσκήνιο και να της δοθεί η ευκαιρία να συμμετάσχει στον καθορισμό της πορείας του μέλλοντός της.

Η κυπριακή νεολαία, όπως και κάθε νεολαία στον κόσμο, διαθέτει τα διάφορα γνωρίσματα που μπορούν να την κάνουν ιδανικό φορέα κοινωνικής αλλαγής και ειρηνοποιό. Ως η νέα γενιά, η κυπριακή νεολαία είναι εμποτισμένη με μεγάλη δημιουργικότητα, εφευρετικότητα και

προσανατολισμό προς το μέλλον. Ωστόσο, η κυπριακή νεολαία συχνά έχει κατηγορηθεί για απάθεια και αποχή από την κοινωνία. Όπως έχουν τα πράγματα, οι Κύπριοι νέοι έχουν μάθει να αισθάνονται ότι δεν μπορούν να κάνουν τη διαφορά. Αντί να αξιοποιούν την ενέργεια και την αισιοδοξία τους, οι Κύπριοι νέοι έχουν υποβαθμιστεί στο ρόλο του παθητικού θεατή. Ως αποτέλεσμα, αισθάνονται ότι ούτε συμπεριλαμβάνονται ούτε λαμβάνονται υπόψη από την υπόλοιπη κοινωνία.

Οι Κύπριοι νέοι κλήθηκαν να προσδιορίσουν τι σήμαιναν για αυτούς οι φράσεις «ειρηνική Κύπρος» ή «ειρήνη στην Κύπρο». Μεταξύ των Ελληνοκύπριων ερωτώμενων, η πιο συχνή απάντηση ήταν «ελευθερία» ακολουθούμενη από «αρμονική συνύπαρξη για όλους». Η πιο δημοφιλής απάντηση για τη σημασία της ειρηνικής Κύπρου ανάμεσα στους Τουρκοκύπριους ερωτώμενους ήταν «να ζούμε μαζί χωρίς σύνορα» και «η απουσία πολέμου και συγκρούσεων».

[Η ειρήνη στην Κύπρο σημαίνει] ένα νησί χωρίς σύνορα όπου υπάρχουν δύο διαφορετικές κοινότητες που ζουν κάτω από την ίδια στέγη, με κοινή γλώσσα.. Δεν μπορώ να φανταστώ την ειρήνη με τις δύο κοινότητες να ζουν χωριστά: Ειρήνη σημαίνει να ζούμε μαζί.

(Τουρκοκύπριος, 19-24 ετών)

Καταρχήν, δεν πρέπει να υπάρχει διαχωριστική γραμμή, οι δύο κοινότητες πρέπει να αναμιχθούν.

(Ελληνοκύπριος, 14-18 ετών)

Στο μεγαλύτερο μέρος τους οι Κύπριοι νέοι και από τις δύο κοινότητες θεωρούν ότι δεν είχαν κανένα ρόλο στη διαδικασία συμφιλίωσης. Αρκετοί Κύπριοι νέοι αποθαρρύνθηκαν από το να συμμετάσχουν ενεργά στη διαδικασία επανένωσης καθώς αισθάνθηκαν ότι εν τέλει, ο ρόλος των πολιτικών και των πολιτικών κομμάτων ήταν τόσο ισχυρός που άφηνε ελάχιστα περιθώρια για ανεξάρτητες πρωτοβουλίες ή φωνές. Άλλοι αισθάνθηκαν

συγκλονισμένοι από αυτό που θεώρησαν ως καθοριστική παρέμβαση των ξένων δυνάμεων στην τοπική πολιτική και στο πεπρωμένο της Κύπρου. Επιπλέον, οι Κύπριοι νέοι και από τις δύο πλευρές αισθάνθηκαν ότι δεν τους προσφερόταν επαρκής στήριξη και δυνατότητα και ότι συνήθως οι απόψεις τους παραβλέπονταν εντελώς ή ακόμη χειρότερα, αγνοούνταν από τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων.

Οι νέοι άνθρωποι έχουν υποβαθμισμένη φωνή. Τους συμπεριφέρονται ως πολίτες δεύτερης κατηγορίας. Αυτό είναι αλήθεια. Κοιτάζτε το σχολείο: πρέπει να ακούς τους καθηγητές...συ υποβάλλουν ερωτήσεις...δεν έχεις το δικαίωμα να κάνεις ερωτήσεις, να ασκείς κριτική. Κοιτάζτε τις οικογένειες: σε επικρίνουν [αλλά] δεν έχεις τα ίδια δικαιώματα... Επομένως πιστεύω ότι το να είσαι νέος είναι μειονέκτημα... Πιστεύω ότι στην κουλτούρα μας οι πολιτικοί μας δεν σέβονται τους νέους.

(Τουρκοκύπριος, 19-24 ετών)

Η αίσθηση ευθύνης του καθενός καλλιεργείται από την οικογένεια, και η δική μου με μεγάλωσε με μια αίσθηση ευθύνης για την πατρίδα μου. Ωστόσο, οι νέοι δεν μπορούν να λαμβάνουν αποφάσεις και να επιφέρουν δραστηκές αλλαγές γιατί ακόμη και οι οργανώσεις νεολαίας που υπάρχουν στηρίζονται είτε οικονομικά είτε «ιδεολογικά» από κάποιο πολιτικό κόμμα, και αυτό στερεί [από τη νεολαία] την ελευθερία τους και τη δυνατότητά τους να αλλάξουν τα πράγματα.

(Ελληνοκύπρια, 23 ετών, απόφοιτη κολεγίου, εργαζόμενη, ελεύθερη, αστική Λευκωσία)

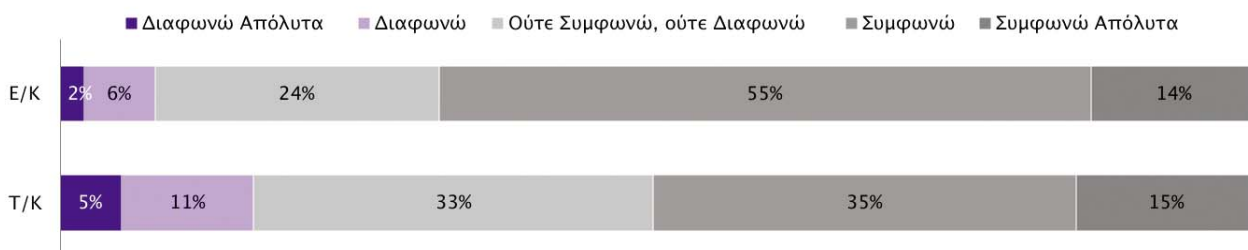

Πάνω από το ήμισυ των ερωτώμενων συμφώνησε ότι οι Κύπριοι νέοι έχουν ευθύνη να στηρίξουν την εξεύρεση ειρηνικής λύσης στο κυπριακό πρόβλημα, ενώ σχεδόν το ήμισυ των ερωτώμενων Κύπριων νέων εξέφρασε την επιθυμία να διαδραματίσει ενεργό ρόλο στη συμφιλίωση στο νησί.

Πάνω από το ήμισυ των ερωτώμενων συμφώνησε ότι οι Κύπριοι νέοι έχουν ευθύνη να στηρίξουν την εξεύρεση ειρηνικής λύσης στο κυπριακό πρόβλημα, ενώ σχεδόν το ήμισυ των ερωτώμενων Κύπριων νέων εξέφρασε την επιθυμία να διαδραματίσει ενεργό ρόλο στη συμφιλίωση στο νησί. Δεδομένων

των χαμηλών ποσοστών κοινωνικοπολιτικής συμμετοχής μεταξύ των νέων, είναι ενθαρρυντικό το ότι τόσο μεγάλο ποσοστό πιστεύουν ότι είναι υπεύθυνοι για τη στήριξη της εύρεσης ειρηνικής διευθέτησης στο κυπριακό πρόβλημα. Αυτό αποτελεί απόδειξη της αισιοδοξίας των νέων.

Οι νεαροί Κύπριοι έχουν την ευθύνη να βοηθήσουν στην εξεύρεση μιας ειρηνικής λύσης στο κυπριακό πρόβλημα

Όλοι είμαστε υπεύθυνοι στην ηλικία που είμαστε, γιατί εμείς θα κάνουμε τη διαφορά στο μέλλον, φτάνει να διατηρούμε θετικές απόψεις χωρίς να κουβαλάμε τις προκαταλήψεις προηγούμενων γενιών. Πρέπει να ανακαλύψουμε τη δική μας αλήθεια και να προσπαθήσουμε να την υποστηρίξουμε, και αν την υποστηρίξουμε σωστά, με τις κατάλληλες πεποιθήσεις, θα το καταφέρουμε.

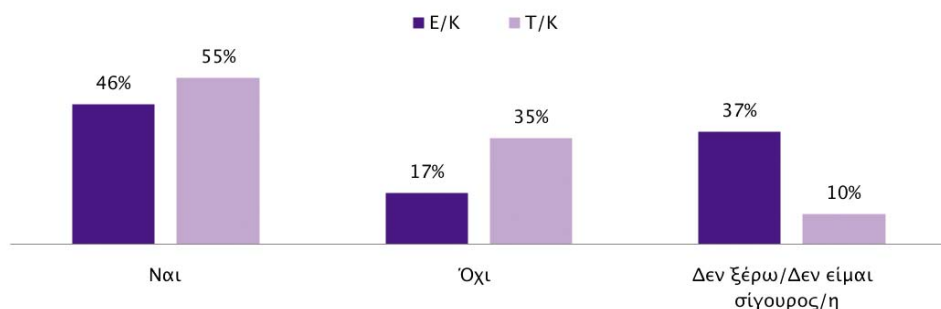
[Ελληνοκύπριος, 23 ετών, φοιτητής, ελεύθερος, πόλη Λευκωσίας]

Οι νέοι είναι [...] ανεπαρκείς σε ορισμένους τομείς. Αλλά σε κάποιους άλλους υπάρχουν νέοι που είναι πραγματικά δραστήριοι. Νομίζω ότι γενικά θα μπορούσαν να βοηθήσουν αποτελεσματικά στο να αλλάξει ο τρόπος με τον οποίο οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται τις δικαιοδικές σχέσεις.

[Τουρκοκύπριος, 18 ετών, φοιτητής]

Ως ένας/μία Κύπριος/α νέος/νέα θα ήθελες να έχεις ενεργό ρόλο στις προσπάθειες επανένωσης του νησιού;

Τα χαμηλά επίπεδα συμμετοχής των νέων στην κοινωνικοπολιτική αρένα είναι αντίθετα σε αυτό που απαιτείται για το μέλλον, ένα μέλλον όπου οποιαδήποτε λύση του κυπριακού προβλήματος χρειάζεται να ενσωματώσει τη φωνή των Ελληνοκύπριων και Τουρκοκύπριων νέων που αποτελούν το ένα έκτο του συνολικού πληθυσμού. Δεδομένου ότι οι Κύπριοι νέοι αποτελούν τη γενιά που θα εφαρμόσει και στην πραγματικότητα θα ζήσει με την πιθανή λύση, κάθε συμφωνία που δεν λαμβάνει υπόψη τη φωνή και τις ανάγκες τους, ενδέχεται να στερείται στήριξης και να αποδυναμώνει τις πιθανότητες επιτυχίας της. Σε αυτό το πνεύμα, οι Κύπριοι νέοι πρότειναν διάφορα

μέτρα, τα οποία κατά την άποψή τους θα μπορούσαν να συμβάλουν στην οικοδόμηση της ειρήνης στην Κύπρο. Οι Ελληνοκύπριοι νέοι προτίμησαν τις απευθείας συνομιλίες με τους ηγέτες των δύο κοινοτήτων, καθώς και τις κοινές εκδηλώσεις Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων. Οι Τουρκοκύπριοι υποστήριξαν πρακτικά μέτρα, όπως την κοινή χρήση διαφόρων χώρων, όπως σχολεία ή ο χώρος εργασίας. Συνολικά, οι Κύπριοι νέοι στερούνται γνώσης ή ενημέρωσης σχετικά με το πώς θα μπορούσαν να εμπλακούν περισσότερο στην προσπάθεια γεφύρωσης του χάσματος μεταξύ των δύο κοινοτήτων.

Επομένως, ενώ αποτελεί δικαίωμα κάθε νέου να συμμετέχει στην κοινωνία και στη διαδικασία λήψης αποφάσεων που μπορούν να διαμορφώσουν την πραγματικότητά του, αποτελεί ευθύνη των ενηλίκων να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των νέων. Προτού να είναι σε θέση οι Κύπριοι νέοι να διαδραματίσουν

ενεργό ρόλο ως ενεργοί πολίτες, πρέπει να αισθανθούν ότι έχουν την ισχύ να το κάνουν. Αποτελεί ευθύνη των γονιών, των εκπαιδευτικών και των ηγετών να διευκολύνουν τη νεολαία και να της προσφέρουν ένα ασφαλές, κοινό περιβάλλον για επικοινωνία, μάθηση και ανάπτυξη.

Πιστεύω ότι δεν υπάρχουν [ευκαιρίες για συμμετοχή] γιατί οι ενήλικες αποφασίζουν μόνοι τους [...] επομένως, δεν θέλουμε ούτε έχουμε τη δυνατότητα [να συμμετάσχουμε στην ειρηνευτική διαδικασία].

[Ελληνοκύπρια, 23 ετών, απόφοιτη πανεπιστημίου, εργαζόμενη ως αστυνομικός, ελεύθερη, επαρχία Λευκωσίας]

Πιστεύω ότι οι νέοι δεν έχουν τέτοιο δικαίωμα [να εκπροσωπούν τις απόψεις και τις ανάγκες τους στην κοινωνία]. Αυτό σημαίνει ότι οι νέοι δεν αισθάνονται ελεύθεροι να μιλήσουν για τις ιδέες τους ή να εκφράσουν τις απόψεις τους δημοσίως. Κανείς δεν ρωτά για τις ιδέες μας.

[Τουρκοκύπριος, 19-24 ετών]

Όσον αφορά το μέλλον του νησιού, προτεραιότητα αποτελεί η προώθηση της συνεχούς αλληλεπίδρασης και των σχέσεων μεταξύ Ελληνοκύπριων και Τουρκοκύπριων νέων. Καθώς όλο και περισσότεροι Κύπριοι νέοι αρχίζουν να επικοινωνούν ο ένας με τον άλλο, και κατά συνέπεια, να εμπιστεύονται και να μαθαίνουν ο ένας από τον άλλο, οι φραγμοί που τους χώριζαν για το μεγαλύτερο μέρος της ζωής τους θα αρχίσουν σταδιακά να αίρονται. Καθώς συμβαίνει αυτό, οι Κύπριοι νέοι πρέπει να καταστούν βασικοί παράγοντες σύνδεσης και παιδαγωγοί, μοιραζόμενοι τις απόψεις και τις εμπειρίες τους με τα κοινωνικά τους δίκτυα, όπως είναι οι γονείς και άλλα μέλη της οικογένειας, καθηγητές και φίλοι. Μέσω συνεχούς διαλόγου και αλληλεπίδρασης οι Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι νέοι θα είναι σε θέση να υπερπηδήσουν τους φραγμούς που τους χωρίζουν και να αρχίσουν μαζί το επίπονο έργο της οικοδόμησης ενός κοινού μέλλοντος που να βασίζεται στην ανεκτικότητα και το σεβασμό για τα διαφορετικά πιστεύω, κουλτούρες και τρόπους ζωής.

Η τρέχουσα ειρηνευτική διαδικασία καλεί τους Κύπριους να συμμετάσχουν ενεργά σε ένα ενημερωμένο, δημόσιο διάλογο για το μέλλον του νησιού. Οι Κύπριοι νέοι, ως βασικοί ενδιαφερόμενοι φορείς στην ειρηνευτική διαδικασία, πρέπει προφανώς να εμπλακούν σε αυτόν το διάλογο. Προκειμένου να το κάνουν όμως, είναι ίσως απαραίτητο να ληφθούν διάφορα μέτρα που θα τους υποκινήσουν να συμμετάσχουν ενεργά στην ειρηνευτική διαδικασία. Αυτά μπορούν να εφαρμοστούν μέσω των εκπαιδευτικών συστημάτων, των εξωσχολικών πρωτοβουλιών και των νέων μέσων επικοινωνίας (δηλαδή, μέσω τηλεοπτικών προγραμμάτων και ιστοχώρων που προορίζονται για την κυπριακή νεολαία). Η σημασία του να μοιράζονται οι Ελληνοκύπριοι και οι Τουρκοκύπριοι έναν εκπαιδευτικό χώρο σε καθημερινή βάση δεν πρέπει να παραβλεφθεί ή να αποσιωπηθεί. Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και οι εκπαιδευτές διαδραματίζουν έναν εξαιρετικά σημαντικό ρόλο παρέχοντας στους Κύπριους νέους ένα ασφαλές μέρος, το οποίο να ενθαρρύνει την ακαδημαϊκή και κοινωνική αλληλεπίδραση και πάνω από όλα, την προσωπική καλλιέργεια και ανάπτυξη. Τα

πανεπιστήμια, συγκεκριμένα, λειτουργούν ως χώροι όπου διαμορφώνονται «νέες πολιτικές, νέα πρότυπα και νέες στάσεις», επομένως: Ένα σύστημα ανώτερης εκπαίδευσης το οποίο διατηρεί ειρηνικές σχέσεις με την άλλη κοινότητα αποτελεί σημαντικό πρόδρομο μιας κοινωνίας και ενός πολιτικού συστήματος που διατηρεί ειρηνικές σχέσεις με την άλλη κοινότητα²². Είναι επιτακτική ανάγκη τα σχολεία, τα κολέγια και τα πανεπιστήμια να διαδραματίσουν θετικό ρόλο στην επανένωση προωθώντας τις αρχές της πολυπολιτισμικότητας και της ανεκτικότητας. Αυτό θα καταστεί ακόμη πιο σημαντικό στην περίοδο μετά τη διευθέτηση του προβλήματος.

Οι Ελληνοκύπριοι και οι Τουρκοκύπριοι νέοι υποστηρίζουν τις κοινές δραστηριότητες που φέρνουν πιο κοντά τη νεολαία της κάθε κοινότητας. Οι δικαιοτικές εκδηλώσεις και πρωτοβουλίες επιτρέπουν στους νέους να άρουν τους υφιστάμενους φραγμούς – υπαρκτούς ή νοητούς – μεταξύ τους και να αρχίσουν να αναπτύσσουν σχέσεις διαρκείας που να βασίζονται στις υπάρχουσες ομοιότητες και σε ένα κοινό μέλλον. Ο αθλητισμός, η μουσική και το περιβάλλον αποτελούν τομείς όπου οι Κύπριοι νέοι μπορούν να έρθουν πιο κοντά. Η ένταση της νεολαίας στη διαδικασία οικοδόμησης της ειρήνης μπορεί να αποφέρει ωφέλιμες δεξιότητες στους Κύπριους νέους, όπως είναι η ανάπτυξη κριτικής σκέψης και η ικανότητα σύγκρισης διαφορετικών προοπτικών, και δεξιότητες απαραίτητες για την εμπλοκή σε εποικοδομητικό διάλογο και επίλυση συγκρούσεων.

Συμπερασματικά, οι ενήλικοι Κύπριοι, είτε πρόκειται για μέλη της οικογένειας, είτε για εκπαιδευτικούς, πολιτικούς, ακτιβιστές της κοινωνίας των πολιτών, ή θρησκευτικούς ηγέτες, θα ήταν καλό να συνειδητοποιήσουν ότι «κάτω από την κυνική απάθεια [της νεολαίας] κείται η εγγενής βούλησή τους να θέλουν να κάνουν τη διαφορά»²³. Ως εκ τούτου, πρέπει να συνεργαστούν για να αξιοποιήσουν τις αναξιοποίητες δυνατότητες των Κύπριων νέων σε ολόκληρο το νησί και να τους δώσουν την ευκαιρία να εκφράσουν τις απόψεις τους, όχι απλά ως προς το κυπριακό πρόβλημα, αλλά ως προς όλες τις πτυχές που επηρεάζουν τις ζωές τους και το συλλογικό τους μέλλον.

Ένα σύστημα ανώτερης εκπαίδευσης το οποίο διατηρεί ειρηνικές σχέσεις με την άλλη κοινότητα αποτελεί σημαντικό πρόδρομο μιας κοινωνίας και ενός πολιτικού συστήματος που διατηρεί ειρηνικές σχέσεις με την άλλη κοινότητα.

Χάρτα των Κυπρίων Νέων

Είναι σαφές ότι η φωνή της Ελληνοκυπριακής και της Τουρκοκυπριακής νεολαίας δεν μπορεί πλέον να μην ακούγεται ή, χειρότερα, να μην είναι καλοδεχούμενη. Οι Κύπριοι νέοι, και από τις δύο κοινότητες, επιθυμούν να διαδραματίσουν ένα ενεργό ρόλο στην επανένωση της πατρίδας τους. Για αυτόν το λόγο, και στα πλαίσια του ερευνητικού προγράμματος Διάλογος Ανάμεσα στους Κύπριους Νέους, έχει αναπτυχθεί μια Χάρτα των Νέων για την Κύπρο. Αναμένεται ότι αυτός ο χάρτης θα χρησιμεύσει ως ένα εργαλείο περαιτέρω ενθάρρυνσης και ενίσχυσης του ρόλου που διαδραματίζεται από τους Κύπριους νέους στην ειρηνευτική διαδικασία και στο μέλλον της χώρας τους.

Η Χάρτα των Κυπρίων Νέων είναι προϊόν της Έρευνας Διάλογος Ανάμεσα στους Κύπριους Νέους, ενός δικοινοτικού ερευνητικού προγράμματος το οποίο πραγματοποιήθηκε από το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας και το Κυπριακό Κοινωνικό και Οικονομικό Κέντρο Έρευνας (KADEM). Στην έρευνα έλαβαν μέρος Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι νέοι ηλικίας 15 μέχρι 24 χρόνων. Η Χάρτα δημιουργήθηκε με τη συμβολή μιας ομάδας 12 Ελληνοκύπριων και 12 Τουρκοκύπριων νέων, γνωστή ως Συμβουλευτικό Συμβούλιο Νέων, και έχει στόχο να κάνει τις φωνές των Κυπρίων νέων να ακουστούν σ' ολόκληρο το νησί.

Χάρτα των Κυπρίων Νέων

Εμείς, οι νέοι της Ελληνοκυπριακής και Τουρκοκυπριακής κοινότητας, έχουμε από κοινού κοιτάξει τις ζωές μας, τα προβλήματα και τις ανησυχίες μας και έχουμε ομόφωνα καταλήξει σε κάποιες εισηγήσεις, τις οποίες θέλουμε να προτείνουμε στους συμπατριώτες μας ως ζωτικές για μια ολοκληρωμένη και παραγωγική ζωή, καθώς και για τη διασφάλιση του κοινού μας μέλλοντος.

Εμείς, οι νέοι της Κύπρου:

Οικογένεια:

- Θέλουμε να χτίσουμε θετικές σχέσεις με τους γονείς και τις οικογένειές μας μέσω του ανοικτού διαλόγου και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης.
- Ζητούμε να λαμβάνουμε μέρος στη διαδικασία λήψης των οικογενειακών αποφάσεων, ειδικά σ' εκείνες που επηρεάζουν τις ζωές μας.
- Θέλουμε οι γονείς μας να υποστηρίζουν τις επιλογές μας, να φροντίζουν για την ανάπτυξη μας και να σέβονται την ανεξαρτησία μας ενθαρρύνοντάς μας να παίρνουμε τις δικές μας αποφάσεις και ελεύθερα να διαμορφώνουμε τις δικές μας απόψεις και ιδέες.

Μόρφωση

- Πιστεύουμε ότι κάθε νεαρός ενήλικας θα πρέπει να έχει πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση με βάση τα πρότυπα που έχουν τεθεί από την Ε.Ε. ανεξάρτητα από το κοινωνικό ή το οικονομικό του υπόβαθρο.
- Ζητούμε να έχουμε μια ποιοτική, πολυ-θεματική εκπαίδευση η οποία θα συμβάλλει στην ανάπτυξη της ικανότητάς μας για αναλυτική και κριτική σκέψη, στην προώθηση της δημιουργικότητας, της ετοιμότητας για καινοτομίες και ανακαλύψεις οι οποίες θα μετατρέψουν την Κύπρο σε μια πραγματική «κοινωνία της γνώσης».
- Θέλουμε να έχουμε μια εκπαίδευση η οποία θα μας καθιστά αποτελεσματικούς στο σημερινό, αυξανόμενο ανταγωνιστικό, παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον.
- Επιθυμούμε να είμαστε μέρος ενός εκπαιδευτικού συστήματος το οποίο προωθεί τη συνεχή προσωπική και επαγγελματική εκπαίδευση, επενδύοντας σε νέα αναλυτικά προγράμματα και νέες διδακτικές/μαθησιακές μεθόδους.
- Ζητούμε να λαμβάνουμε μέρος στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και στο σχεδιασμό της εκπαίδευσής μας – στη δημιουργία των αναλυτικών προγραμμάτων και των σχολικών δραστηριοτήτων καθώς επίσης, να έχουμε λόγο σ' αυτά που διδασκόμαστε τόσο στα βασικά μαθήματα όσο και στα μαθήματα επιλογής.

- Αναμένουμε το εκπαιδευτικό μας σύστημα να αντανakλά τις κοινωνικές αλλαγές και να αναλάβει ηγετικό ρόλο στην καλλιέργεια των αξιών της αποδοχής του διαφορετικού, της ανεκτικότητας, της πολιτισμικής ποικιλομορφίας και συνύπαρξης, και της επίλυσης των προβλημάτων με τη χρήση ειρηνικών μέσων.
- Προσδοκούμε να ωφεληθούμε από τις πολλαπλές θεωρήσεις της κυπριακής ιστορίας με την ελπίδα να αναπτύξουμε μια κοινή αντίληψη για το παρελθόν και ένα κοινό ενδιαφέρον για το μέλλον του τόπου.

Εργοδότηση

- Υποστηρίζουμε την ανάγκη για περισσότερες ευκαιρίες εργασίας οι οποίες να είναι σχεδιασμένες ειδικά και να απευθύνονται προς νεαρούς απόφοιτους και νέους εργοδοτούμενους.
- Πιστεύουμε στην αξία της ίσης αμοιβής για την ίδια εργασία. Οι εργοδότες δεν πρέπει να προβαίνουν σε διακρίσεις εναντίον εργαζομένων λόγω φύλου, εθνικότητας, φυλής, θρησκείας ή των ειδικών αναγκών.
- Απαιτούμε να ζήσουμε σε μια χώρα στην οποία η αξιokratία παίζει καθοριστικό ρόλο στην επαγγελματική μας ανέλιξη και στην οποία μας δίνετε η ευκαιρία να χαράζουμε την επαγγελματική μας πορεία με βάση την αξία των ακαδημαϊκών μας προσόντων, ικανοτήτων και εμπειριών.
- Ανησυχούμε για την κατάσταση της οικονομίας και των χρηματοοικονομικών θεμάτων και γι' αυτό θα θέλαμε να λαμβάνουμε μέρος στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων αναφορικά με τα συγκεκριμένα θέματα.
- Αναμένουμε ότι οι εργοδότες θα πρέπει να αναγνωρίζουν την αξία των νεαρών εργαζομένων – τη σκληρή τους δουλειά, τη δημιουργικότητα και την αφοσίωσή τους – και να τους ανταμείβουν για αυτά με δίκαιο τρόπο.
- Πιστεύουμε ότι ο δημόσιος και ιδιωτικός τομέας θα πρέπει να στηρίζουν τη νεανική επιχειρηματικότητα.
- Ενθαρρύνουμε και εκτιμούμε την επιδίωξη της δια βίου μάθησης, είτε μέσω της παροχής ευκαιριών κατάρτισης «μέσω της εργασίας» (on-the-job training), είτε μέσω άλλων εκπαιδευτικών ευκαιριών.

Ψυχαγωγία και Υγεία:

- Επιθυμούμε να δούμε ιδιαίτερες προσπάθειες για την ανάληψη πρωτοβουλιών και προγραμμάτων τα οποία να ανταποκρίνονται στα ενδιαφέροντά μας και τα οποία ταυτόχρονα να μας παρέχουν χρήσιμο και πληροφοριακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο.
- Ζητούμε να έχουμε πρόσβαση σε δημόσια μέρη στα οποία να συναντιόμαστε με ασφάλεια, να συνασπαστρέφουμε και να έχουμε ευκαιρίες κοινωνικοποίησης με τους συνομήλικούς μας.
- Εναποθέτουμε την εμπιστοσύνη μας στους γονείς, τους εκπαιδευτικούς και τους παροχείς υπηρεσιών υγείας, να διασφαλίσουν ότι λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα και δράσεις για να έχουμε μακροβιότητα και μια υγιή ζωή.
- Θέλουμε να είμαστε ενημερωμένοι για τις υπηρεσίες υγείας που είναι διαθέσιμες σ' εμάς, καθώς επίσης να έχουμε εύκολη πρόσβαση σ' αυτές.
- Θεωρούμε τους εκπαιδευτικούς ως σημαντικούς πληροφοριοδότες αναφορικά με τις ζημιόγρονες συνέπειες του καπνίσματος, της υπερβολικής κατανάλωσης αλκοόλ, της χρήσης ψυχοδραστικών ουσιών και παρόμοιων επικινδύνων συμπεριφορών. Κατά συνέπεια θα πρέπει να γίνονται παγκύπριες εκπαιδευτικές εκστρατείες και εκστρατείες ευαισθητοποίησης οι οποίες θα έχουν ως ομάδα στόχο τους τούς νεαρούς Κύπριους.
- Υποστηρίζουμε τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση ως προς το ασφαλές σεξ, έτσι ώστε να προστατευόμαστε από τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα και τις ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες.
- Χαιρετίζουμε τη δουλειά που γίνεται από τους κοινοτικούς λειτουργούς, τους συμβούλους και τους επαγγελματίες υγείας και πιστεύουμε ότι θα πρέπει να είναι διαθέσιμοι περισσότεροι ειδικά εκπαιδευμένοι επαγγελματίες για να εξυπηρετούν τις αυξανόμενες ανάγκες των νέων.

Ανεξαρτησία και Ελευθερία του Λόγου Έκφρασης

- Πιστεύουμε ότι κάθε μέλος της κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων και των νέων, θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα ελεύθερης έκφρασης της άποψής τους, χωρίς το φόβο μεροληπτικής συμπεριφοράς ή φυσικής βίας.
- Θέλουμε οι φωνές μας να εισακούονται, να γίνονται σεβαστές και να λαμβάνονται υπόψη από τους μεγαλύτερους σε ηλικία πολίτες.
- Είμαστε ικανοί να αποδεχόμαστε τις ευθύνες των πράξεών μας και για αυτό το λόγο επιθυμούμε να έχουμε μεγαλύτερη ανεξαρτησία σ' ότι κάνουμε.
- Επιθυμούμε να ενημερωνόμαστε πάνω σ' όλα τα θέματα που μας αφορούν μ' ένα αντικειμενικό, μη προκατειλημμένο τρόπο ενώ παράλληλα, θα πρέπει να μας δοθεί το περιθώριο να παίρνουμε τις δικές μας αποφάσεις χωρίς να κατευθυνόμαστε από τους δασκάλους και/ή την οικογένειά μας και χωρίς καμιά επιβολή.
- Θέλουμε να παρέχονται όλα τα εργαλεία που να μας βοηθούν να γίνουμε ανεξάρτητοι από τους γονείς μας – αυτό περιλαμβάνει πρόσβαση σε δωρεάν εκπαίδευση, αυξημένες θέσεις εργασίας και πραγματικούς στεγαστικούς όρους.

Κοινωνικο-πολιτική Συμμετοχή

- Επιθυμούμε να λαμβάνουμε ενεργά μέρος σε δραστηριότητες της κοινωνίας των πολιτών και σε πρωτοβουλίες οι οποίες θα επιφέρουν θετικές κοινωνικές αλλαγές.
- Νιώθουμε ότι θα πρέπει να θεωρούμαστε και να γινόμαστε αποδεκτοί ως πολίτες με ουσιαστική συνεισφορά στη δημόσια σφαίρα και την κοινωνία των πολιτών στην Κύπρο. Για αυτό το λόγο επικροτούμε πλήρως τους μηχανισμούς οι οποίοι θα μας επέτρεπαν να παίρνουμε μέρος σε πολιτικές αποφάσεις σ' όλα τα επίπεδα.
- Υποστηρίζουμε ότι η κοινωνικο-πολιτική συμμετοχή θα πρέπει να παραμένει αποδεσμευμένη από τα πολιτικά κόμματα και να μη χρησιμοποιείται για τη στρατολόγηση νέων πολιτικών υποστηρικτών.
- Πιστεύουμε ότι οι νέοι πρέπει να έχουν ξεκάθαρη αντιπροσώπευση ή να τους παρέχονται οι ευκαιρίες/πλατφόρμες

μέσω των οποίων θα μπορούμε να εκφράσουμε τις συλλογικές μας ανησυχίες και ιδέες. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω των οργανισμών για νέους οι οποίοι δεν κυριαρχούνται από πολιτικά κόμματα και μονολιθικές ιδεολογίες, αλλά λειτουργούν αυτόνομα, στελεχωμένες για τους νέους και δρώντας για αυτούς.

- Πιστεύουμε ότι η πρακτική εξάσκηση και/ή οι υπηρεσίες εθελοντισμού ή κοινοτικής προσφοράς θα πρέπει να είναι διαθέσιμες και προσβάσιμες σ' όλους και να ενθαρρύνονται από τα σχολεία και τους γονείς.
- Αναγνωρίζουμε ότι θα πρέπει να υπάρχουν εναλλακτικές επιλογές για τη στρατιωτική θητεία έτσι ώστε αυτοί που είναι αντίθετοι με την υποχρεωτική στρατιωτική θητεία, να έχουν την επιλογή της προσφοράς κοινωνικών υπηρεσιών.
- Πιστεύουμε ότι τα εκπαιδευτικά αναλυτικά προγράμματα θα πρέπει να ενθαρρύνουν τη διδασκαλία της «ενεργού πολιτότητας» η οποία εξυπακούει ενδιαφέρον και ενεργή συμμετοχή στα κοινά.
- Υποστηρίζουμε την ανάπτυξη των Κύπριων νέων με τρόπο που να αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους ως παγκόσμιο πολίτη, οι οποίοι να είναι ευαισθητοποιημένοι σε θέματα που αφορούν στο παγκόσμιο αλλά και στην Ε.Ε. και στην Κύπρο ταυτόχρονα.

Ειρήνη και Συμφιλίωση

- Είμαστε ένθερμοι υποστηρικτές της ειρήνης και της χρήσης ειρηνικών μέσων επίλυσης των συγκρούσεων.
- Απεχθανόμαστε τη βία και επιθυμούμε την καλλιέργεια μιας κουλτούρας διαλόγου και ειρηνικής συνύπαρξης.
- Επιθυμούμε να δούμε τις ξένες στρατιωτικές δυνάμεις να αποσύρονται από την Κύπρο και στήριζουμε την αποστρατικοποίηση του νησιού.
- Θέλουμε να απαλλαγούμε από κάθε μορφής προκατάληψη η οποία έχει εισβάλει στις ζωές και στις συνειδήσεις μας, αναφορικά με τους «άλλους» και επιθυμούμε να καλλιεργηθούν οι κοινοί δεσμοί ανάμεσά μας.
- Προσδοκούμε να αδράξουμε την ευκαιρία και την απαιτούμενη υποστήριξη και ενθάρρυνση ούτως ώστε να γίνουμε η κινητήρια δύναμη για το χτίσιμο γέφυρων ανάμεσα στα μέλη των δύο κοινοτήτων.
- Πιστεύουμε ότι η επίλυση του κυπριακού προβλήματος θα πρέπει να εξερευνηθεί ανάμεσα και από αυτούς που είναι άμεσα εμπλεκόμενοι και επηρεάζονται από αυτό το πρόβλημα. Υποστηρίζουμε σθεναρά την εξεύρεση λύσης για τους Κύπριους και από τους Κύπριους χωρίς εξωτερικές παρεμβάσεις και επιβολές.
- Προωθούμε τη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας ως ένα εργαλείο συμφιλίωσης αφού μας παρέχουν τη δυνατότητα να μάθουμε περισσότερα ο ένας για τον άλλο (όπως διαδικτυακά μπλοκς, ιστοχώρους κοινωνικής συνεύρεσης και συνομιλίας, κοινωνικά δίκτυα και διαδικτυακά βίντεο).
- Αναγνωρίζουμε το θετικό ρόλο που έχουν να παίξουν τα σχολεία, τα πανεπιστήμια, οι θρησκευτικοί θεσμοί και τα ΜΜΕ στη διαδικασία συμφιλίωσης/επανένωσης, προάγοντας τις αρχές της πολυπολυτισμικότητας, της ανεκτικότητας και του αμοιβαίου σεβασμού.
- Ενθαρρύνουμε και υπερθεματίζουμε τις οργανώσεις των πολιτών, τις πρωτοβουλίες και τις εκδηλώσεις οι οποίες φέρνουν τις δύο κοινότητες μαζί (συμπεριλαμβανομένων των συναυλιών, των πολιτιστικών φεστιβάλ, τις κατασκηνώσεις νέων κτλ.).
- Υποστηρίζουμε την προώθηση μιας δυνατής, κοινής, «γεφυρωτικής» Κυπριακής πολιτικής και υπερεθνικής ταυτότητας, στην οποία να αναγνωρίζεται ότι ο όρος «Κύπριος» αναφέρεται τόσο στους Ελληνοκύπριους όσο και στους Τουρκοκύπριους.
- Πιστεύουμε ότι θα πρέπει να διδαχτούμε από τα λάθη του παρελθόντος ώστε να μην επαναλάβουμε τα ίδια και στο μέλλον.
- Υποστηρίζουμε τη δημιουργία μιας συμπεριληπτικής κυπριακής κοινωνίας και μιας νεολαίας η οποία να είναι «ενωμένη στην ποικιλομορφία» να αποδέχεται, να σεβεται τους άλλους πολιτισμούς και να είναι ανοικτή στην αλλαγή.

Υποσημειώσεις

Η χρήση πηγών της ΤΔΒΚ στην παρούσα Έκθεση δεν συνεπάγεται οποιοδήποτε είδους αναγνώριση των θεσμών ή υπηρεσιών της ΤΔΒΚ.

- 1 Για τους σκοπούς της παρούσας έρευνας, υιοθετήθηκε ο ορισμός τους προγράμματος Νεολαία των Ηνωμένων Εθνών για τον όρο «νεολαία», προκειμένου οι όροι «κυπριακή νεολαία» και «κύπριοι νέοι» να αναφέρονται σε άτομα ηλικίας μεταξύ 15 και 24 ετών.
- 2 Τον Ιούνιο του 2007 έγινε ανοιχτή πρόσκληση για συμμετέχοντες, με την οποία κύπριοι νέοι και από τις δύο κοινότητες κλήθηκαν να συμμετάσχουν στο έργο συμπληρώνοντας ένα έντυπο αίτησης διαθέσιμο στα Ελληνικά, στα Τουρκικά και στα Αγγλικά. Ως αποτέλεσμα, επιλέχθηκαν τα 24 άτομα που αποτέλεσαν το Συμβουλευτικό Συμβούλιο Νέων μετά από μία διαδικασία επιλογής δύο φάσεων, την οποία συνιστούσαν η γραπτή αίτηση και η προσωπική συνέντευξη. Η ερευνητική ομάδα αποπειράθηκε να συγκεντρώσει μια ισορροπημένη και αντιπροσωπευτική ομάδα κύπριων νέων που θα δάνειζαν τη φωνή τους στο έργο.
- 3 Πρέπει να σημειωθεί ότι υπάρχει ορισμένος βαθμός ασάφειας σχετικά με το Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης (ΔΑΑ) για την Κύπρο – ειδικότερα, το κατά πόσο ο ΔΑΑ αφορά ή όχι τόσο τις περιοχές που βρίσκονται υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας όσο και αυτές που δεν βρίσκονται υπό τον έλεγχό της. Περαιτέρω εξέταση έδειξε ότι οι στατιστικές και οι δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό του ΔΑΑ για την Κύπρο δεν υποδεικνύουν αν αναφέρονταν σε ολόκληρο το νησί ή όχι. Κατά πάσα πιθανότητα, οι δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν για τη μέτρηση του ΔΑΑ αφορούσαν μόνο τις περιοχές που βρίσκονται υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Επομένως, ο ΔΑΑ για την Κύπρο ενδέχεται να μην απεικονίζει τον ΔΑΑ για ολόκληρο το νησί.
- 4 Έκθεση για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη 2007/2008, Ενημερωτικά δελτία χώρας: Κύπρος [http://hdrstats.undp.org/2008/countries/country_fact_sheets/cty_fs_CYP.html].
- 5 Cargo, M., Grams, G. D., Ottoson, J. M., Ward, P. and Green, L. W. (2003), "Empowerment as Fostering Positive Youth Development and Citizenship" («Η ενίσχυση ως προαγωγή της θετικής ανάπτυξης της και πολιτικής συμμετοχής της νεολαίας»), *American Journal of Health Behaviour*, τόμος 27, συμπλήρωμα 1, σσ. 566-579.
- 6 Αυτόθι., σ. 577.
- 7 Finn, J. L. και Checkoway, B. (1998), "Young People as Competent Community Builders: A Challenge to Social Work" (Οι νέοι ως ικανοί οικοδόμοι της κοινότητας: Μια πρόκληση για κοινωνική εργασία), *Social Work*, τόμος 43, αριθμός 4, σσ. 335-345.
- 8 Οι διακοινοτικές ταραχές του 1963-1964 οδήγησαν στην απώλεια ζωών και στη δημιουργία της Δύναμης του ΟΗΕ στην Κύπρο, η οποία έχει ως αποστολή «να καταβάλλει τη μέγιστη δυνατή προσπάθεια για να απορροφήσει την επανεμφάνιση των βιαιοπραγιών και, εφόσον παρίσταται ανάγκη, να συμβάλλει στη διατήρηση και αποκατάσταση του δικαίου και της τάξης και στην επαναφορά στις κανονικές συνθήκες». Ψήφισμα 186 (1964) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.
- 9 Οι δύο κοινότητες αντιλαμβάνονται τα γεγονότα του 1974 διαφορετικά: Οι Ελληνοκύπριοι θεωρούν ότι πρόκειται για «εισβολή» της Τουρκίας, ενώ οι Τουρκοκύπριοι θεωρούν τα ίδια γεγονότα ως «ειρηνευτική επιχείρηση».
- 10 Τα στοιχεία για τον αριθμό των Τουρκοκύπριων νέων μεταξύ 15 και 24 ετών ποικίλλουν ανάλογα με την πηγή που χρησιμοποιείται [Στατιστική Υπηρεσία (2007) «Δημογραφική Έκθεση», Στατιστική Πληθυσμού, Σειρά II, Αρ. Έκθεσης 44, Λευκωσία: Τυπογραφείο της Κυπριακής Δημοκρατίας και Απογραφή Πληθυσμού 2006, Οργανισμός Κρατικού Σχεδιασμού, ΤΔΒΚ].
- 11 Στατιστική Υπηρεσία (2007) «Δημογραφική Έκθεση», Στατιστική Πληθυσμού, Σειρά II, Αρ. Έκθεσης 44, Λευκωσία: Τυπογραφείο της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- 12 Fromm, E. (2001) *The Fear of Freedom* («Ο φόβος της ελευθερίας»), Routledge.
- 13 Vural, Y. «Redefining Identity: A Step towards a United Federal Cyprus» («Επαναπροσδιορισμός της ταυτότητας: Ένα βήμα προς μια Ενωμένη Ομοσπονδιακή Κύπρο»), παρουσίαση που έγινε στα πλαίσια συντονισμένης συζήτησης με θέμα «Η μάχη των βιβλίων της Ιστορίας», στα πλαίσια του Ελεύθερου Πανεπιστημίου των Πολιτών – Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Κύπρος (6 Νοεμβρίου 2008).
- 14 Ευριπίδου, Σ. "Fighting inertia in our schools?" («Καταπολεμώντας την αδράνεια στα σχολεία μας»), άρθρο στην εφημερίδα *Cyprus Mail*, 6 Ιουλίου 2008.
- 15 Στατιστική Υπηρεσία (2008) «Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2007», Εργατικές Στατιστικές, Σειρά IV, Αρ. Έκθεσης 6, Λευκωσία: Τυπογραφείο της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- 16 Οργανισμός Κρατικού Σχεδιασμού, (2007), ΤΔΒΚ.
- 17 Στατιστική Υπηρεσία (2006), «Το Στατιστικό Πορτραίτο της Γυναίκας της Κύπρου», Κοινωνικές Στατιστικές, Σειρά I, Αρ. Έκθεσης 1, Λευκωσία: Τυπογραφείο της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- 18 CIVICUS (2005) *An Assessment of Civil Society in Cyprus: A Map for the Future* «[Αξιολόγηση της κοινωνίας των πολιτών στην Κύπρο: Ένας χάρτης για το μέλλον], CIVICUS: Civil Society Index Report, [www.civicus.org].
- 19 Σχεδόν τα δύο τρίτα των ερωτώμενων Ελληνοκύπριων νέων (65,2%) και το 36,1% των ερωτώμενων Τουρκοκύπριων νέων συμφώνησαν ή συμφώνησαν απόλυτα ότι η «η διαίρεση του νησιού καθιστά για όλους αδύνατη την άσκηση των δικαιωμάτων τους». Πάνω από τα δύο τρίτα των Τουρκοκύπριων (43,0%) ούτε συμφώνησαν ούτε διαφώνησαν με αυτή τη δήλωση (σε σύγκριση με το 27,8% των Ελληνοκύπριων).
- 20 Παρόλο που οι άμεσα εκτοπισμένοι ήταν λιγότεροι από το 49-50%, πολλοί άλλοι και από τις δύο κοινότητες έχασαν γη που τους άνηκε, δεύτερες κατοικίες, κληρονομιά κλπ.
- 21 Ως αποτέλεσμα των βιαιοπραγιών που προκλήθηκαν κατά τις διακοινοτικές ταραχές (1963-1968) και τα γεγονότα του 1974, συνολικά 502 Τουρκοκύπριοι και 1493 Ελληνοκύπριοι δηλώθηκαν επίσημα ως αγνοούμενοι και από τις δύο κοινότητες στη Διερευνητική Επιτροπή για τους Αγνοούμενους στην Κύπρο (ΔΕΑ). Η ΔΕΑ ιδρύθηκε τον Απρίλιο του 1981, με συμφωνία μεταξύ της ελληνοκυπριακής και της τουρκοκυπριακής κοινότητας, υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών. Αποστολή της Επιτροπής είναι να διακριθώσι την τύχη των αγνοούμενων. Μέχρι σήμερα έχουν εκταφιαστεί τα λείψανα 530 ατόμων από διάφορους χώρους ταφής σε ολόκληρο το νησί. Τα λείψανα 150 ατόμων έχουν ταυτοποιηθεί και επιστραφεί στις οικογένειές τους. Ενημερωτικό Δελτίο ΔΕΑ – Απρίλιος 2009 [διατίθεται στη διεύθυνση: http://www.cmp-cyprus.org/media/attachments/CMP/CMP%20docs/CMP%20Fact%20Sheets/CMP_Fact_Sheet_Apr09.pdf].
- 22 Kaymak, E., Lordos, A. and Tocci, N. (2009) «Building Confidence in Peace» («Οικοδομώντας Πίστη στην Ειρήνη»), Centre for European Policy Studies.
- 23 Stoneman, D. (2002) "The Role of Youth Programming in the Development of Civic Engagement" («Ο ρόλος του νεανικού προγραμματισμού στην ανάπτυξη της ενασχόλησης με τα κοινά»), *Applied Developmental Science*, τόμος 6, αριθ. 4, σσ. 221-226.

www.undp-act.org

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ 2009

Οι κύπριοι νέοι βρίσκονται σε ένα σταυροδρόμι. Εν μέσω αυτής της πολιτικής αβεβαιότητας οι Κύπριοι νέοι αγωνίζονται για τη μετάβασή τους από την παιδική ηλικία στην ενήλικιση σε έναν κόσμο όλο και πιο ανταγωνιστικό, δύσκολο και συγκεχυμένο. Η επιδίωξη της μόρφωσης, αξιοηρεπών θέσεων εργασίας, φιλίας και σχέσεων λαμβάνει χώρα με φόντο το κυπριακό πρόβλημα.

Αυτή η πρώτη Έκθεση για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη στην Κύπρο αποπειράται να διερευνήσει τη βασική δυναμική της ανθρώπινης ανάπτυξης στην κυπριακή κοινωνία, εστιάζοντας σε έναν από τους πλέον κρίσιμους φορείς για το μέλλον του νησιού, δηλαδή στη νεολαία. Πιο συγκεκριμένα, η Έκθεση αποπειράται να φέρει στο προσκήνιο τις φωνές των νέων της Κύπρου μέσω μιας έρευνας, η οποία για πρώτη φορά αποτυπώνει τις προσδοκίες της νεολαίας, τόσο της ελληνοκυπριακής όσο και της τουρκοκυπριακής κοινότητας.

Η Έκθεση βασίζεται κατά κύριο λόγο στα αποτελέσματα της ενδελχούς έρευνας για τις Φιλοδοξίες των Νέων (ΕΦΝ1), στην οποία συμμετείχαν περισσότεροι από 1600 νέοι από ολόκληρο το νησί, που εξετάζει τις στάσεις και αντιλήψεις των νέων σε διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένων των σχέσεων με τις οικογένειές τους καθώς και τις επιλογές τους ως προς την εκπαίδευση, την εργασία και τις δραστηριότητες αναψυχής. Επίσης, διερευνά τις στάσεις τους προς την εθνική ταυτότητα και την Ευρωπαϊκή Ένωση και την αλληλεπίδραση με άτομα από την άλλη κοινότητα, καθώς και τις απόψεις τους για τη θρησκεία, την υγεία και την οικοδόμηση της ειρήνης στην Κύπρο. Για το σκοπό αυτό, η Έκθεση συμβάλλει με πολύτιμο τρόπο στην κατανόηση των στάσεων, αντιλήψεων και συμπεριφορών των Ελληνοκύπριων και Τουρκοκύπριων νέων που κατοικούν σήμερα στο νησί. Επιπλέον, η Έκθεση διερευνά τα κοινωνικο-οικονομικά και πολιτικά χαρακτηριστικά της ζωής των νέων μέσα από το πρίσμα της ενδυνάμωσης και της ευθύνης της νεολαίας, και αναλύει τον τρόπο με τον οποίο αυτοί οι δύο παράγοντες επηρεάζουν την ανάπτυξη των νέων της Κύπρου.

Η Έκθεση καταλήγει ότι εν τέλει η ανάπτυξη των νέων πρέπει να εστιάσει στη διασφάλιση του ότι οι νέοι έχουν τα μέσα και τις ικανότητες να ευημερήσουν στις κοινότητες και στις χώρες όπου ζουν. Αν και αποτελεί ευθύνη των γονιών, των εκπαιδευτικών, της κοινωνίας των πολιτών, των μέσων μαζικής ενημέρωσης και των ηγετών των δύο κοινοτήτων να ενισχύσουν την κυπριακή νεολαία, επιβάλλεται και οι ίδιοι οι Κύπριοι νέοι να αναλάβουν ενεργό δράση για την αναζήτηση και την πλήρη αξιοποίηση των διαθέσιμων ευκαιριών για ενδυνάμωση.